

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., BRNO**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Následky domácího násilí u různých skupin populace v ČR

Autor práce: Pavel Krofta, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostní právní věda a veřejná správa
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Milan Veselý
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlá-uji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatn ě, na základ ě vlastních zji-t ěn ěí a s použit ěm odborné literatury a materiál ů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovn ě Vysoké školy evropských a regionálních studií v ěeských Bud ějovicích a zp śístupn ěna v souladu s § 47b zákona ě. 111/1998 Sb. v platném zn ěn ěí.

í í í í í í í í í í í í í í í í ..

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Milanovi Veselému za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KROFTA, P. *Následky domácího násilí u různých skupin populace v ČR: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013, 58 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Milan Veselý.

Klíčová slova: domácí násilí, formy domácího násilí, následky domácího násilí, ohrožená osoba, oběť, příčiny domácího násilí, právní ochrana, vykazání, znaky domácího násilí.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou domácího násilí, přičemž se zabývá i problematikou následků domácího násilí u různých skupin populace v České republice. Poskytuje pohled o domácím násilí, mýtech o domácím násilí a znacích domácího násilí. Zmíní příčiny a formy domácího násilí. Uvádí zákonné možnosti Policie České republiky oprav ujmí policisty zakrojit proti násilné osobě. Rozdělují oběti domácího násilí do pěti skupin: ženy, muži, děti, senioři, osoby zdravotně a mentálně postižené. Seznamuje s následky domácího násilí u každé skupiny populace jednotlivě. V bakalářské práci je uveden ke každé skupině populace jeden konkrétní případ domácího násilí.

ABSTRACT

KROFTA, P. The consequences of domestic violence among different groups of population: bachelor's thesis. České Budějovice: College of European and Regional Studies, o.p.s., 2013, 58 p. Thesis Supervisor: Mgr. Bc Milan Vesely.

Keywords: domestic violence, forms of domestic violence, the effects of domestic violence, vulnerable person, the victim, the causes of domestic violence, legal protection, recognition, signs of domestic violence.

This thesis deals with the issue of domestic violence, specifically the issue of consequences of domestic violence cases in various population groups in the Czech Republic. Provides an overview of domestic violence, myths about domestic violence and characteristics of domestic violence. It mentions the causes and forms of domestic violence. It states the legal possibilities of the Police of the Czech Republic authorizing police to take action against the violent person. Splits victims of domestic violence into five groups women, men, children, seniors, disabled or mentally handicapped. Acquainted with the consequences of domestic violence for each population group individually. The work gives one particular case of domestic violence to each population group.

Obsah

Obsah	6
Úvod	7
1 Cíle a metodika bakalářské práce	9
2 Sociálně patologické jevy	11
3 Domácí násilí	13
3.1 Znaký domáciho násilí	13
3.2 Formy domáciho násilí	15
3.3 Příčiny domáciho násilí	17
3.4 Následky domáciho násilí	17
3.5 Mýty o domácím násilí	19
3.6 Identifikace, SARA DN	21
3.7 Vykázání	23
3.8 Skupiny populace ohrožené domácím násilím v České republice	24
4 Výzkum	30
Závěr	52
Seznam použité literatury	57

Úvod

Domácí násilí bylo dlouho považováno za tabu, v dobrých rodinách se přece nic takového neděje. Názory se ale změnily. Konečně připouštíme, že i takzvané šedobré rodiny mohou být domácím násilím zasáhlé a nejde jen o fyzické napadení, ale rovněž o psychické i emocionální deptání, verbální i neverbální výhrůžky, nebo verbální chování. Násilí v rodině se vyskytuje bez ohledu na jakékoli socioekonomické, geografické, rasové i věkové charakteristiky zainteresovaných. Jde prakticky o kohokoliv, plavčíka miminko, dvouleté batole, matku dítě, nemohoucího seniora, výrostka, bezúhonného manžela. Na které osoby jsou ale násilím v rodině ohroženy více než jiné.¹

Násilí v rodině je nepřehlédnutelnou realitou v naší společnosti. V České republice se podle provedených sociologických vyšetření (STEM, 2001,2006) odehrává násilí v každé čtvrté rodině. Přitom je třeba na počátku devadesátých let 20. století se naše země řadila k těm zemím, pro něž jako by domácí násilí neexistovalo.² Jelikož se tedy stav v naší zemi, co se domácího násilí týká, radikálně změnil, začaly vznikat různé státní i nestátní organizace, které se začaly v nově obstarávat domácí násilí. Dalším mezníkem byl rok 2007, kdy vznikl i nový zákon na ochranu před domácím násilím. První pomocí osobám ohroženým domácím násilím začalo poskytovat 15 intervenčních center v krajských městech České republiky. Bílý kruh bezpečí pokračoval ve spolupráci s policií, soudci, pracovníky intervenčních center a v současné době stále hraje významnou roli v péči o osoby ohrožené domácím násilím.³

Souasnou právní ochranu rodiny je možno nalézt v některých mezinárodních dokumentech a úmluvách, Ústav České republiky, jejíž součástí je Listina základních práv a svobod⁴, v zákoně o rodině⁵, který bude s platností od 1. 1. 2014 zrušen, a dalších právních normách. Trestní právní ochrana osob před domácím násilím je zakotvena

¹ ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 21.

² ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 7,8.

³ ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 9.

⁴ ESKO. Zákon č. 1/1993 Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 1, s. 3-16.

⁵ ESKO. Zákon č. 94/1963 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o rodině. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1963, částka 53, s. 340-350.

zejména v platném znění trestního zákoníku.⁶ Velkou měrou k ochraně před domácím násilím přispěla i novela zákona o Policii České republiky č. 283/1991 Sb., který byl nahrazen novým zákonem o Policii České republiky.⁷ Další právní normou, která se zabývá problematikou obětí, je zákon o obětech trestných činů.⁸

---

⁶ ESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 354-464.

⁷ ESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

⁸ ESKO. Zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů a o změnách některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 20, s. 322-352.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Následky domácího násilí u různých skupin populace v ČR je tématem této bakalářské práce, nebo násilí jako takové je na denním pořádku po celém světě, a problematika domácího násilí se v posledních několika letech dostává do popředí zájmu široké veřejnosti. Domácí násilí může mít podobu násilí sexuálního, ekonomického, psychického, sociálního, emocionálního a fyzického, což je nejzákladnější forma domácího násilí. V některých případech může dojít i ke kombinaci těchto forem domácího násilí.

Obecně lze říci, že domácím násilím se rozumí opakované, dlouhodobé a stupňující se násilí, kterého se dopouští dospělí nebo mladiství na svých blízkých. Obtíží může být manžel a manželka, druh a družka, rozvedený manžel a manželka, dítě, rodič, prarodič. Domácí násilí je v domácnosti. Začíná opakujícími se útoky proti lidské důstojnosti, k nim se zpravidla postupně přidávají útoky proti zdraví a v konečném stádiu může přejít v útoky proti lidskému životu. Domácí násilí se liší od ostatních forem delikventního chování tím, že je násilím ve vztahu osob, vytváří vztah závislosti oběti na pachateli a je zaměřeno na získání moci pachatele nad obětí. Charakteristickým rysem domácího násilí je skutečnost, že se pro svou určitou trvalost a různou intenzitu násilných aktů postupně stává součástí jejich běžného života.⁹

Na téma domácího násilí bylo napsáno již mnoho publikací z řad lékařů, metodických pracovníků policie České republiky, profesorů vysokých škol, psychologů a dalších odborníků. Svými publikacemi k tématu domácího násilí přispěli i neziskové organizace a právní publikace těchto organizací jsou především zaměřeny na návody pro osoby, které se staly oběťmi domácího násilí a dále pak na rady, jak v dané situaci postupovat, kam se mohou obrátit o pomoc a podobně. V odborné literatuře jsou uvedeny a vysvětleny pojmy domácího násilí, oběť domácího násilí, pachatel domácího násilí, znaky, formy, příznaky a následky domácího násilí.

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit možné následky domácího násilí u různých skupin populace v České republice (ženy, muži, děti, senioři, zdravotně i mentálně postižení). V teoretické části bakalářské práce bude vymezen pojem domácího násilí, budou vysvětleny znaky domácího násilí a jeho příznaky, dále pak formy domácího násilí a následky domácího násilí. Dále zde budou uvedeny i mýty o domácím násilí,

---

⁹ DUFKOVÁ, Ivana; ZLÁMAL, Jiří. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: Agis, 2004, s.7.

kteřé panují u laické ve ejnosti. V této ásti bude popsáno p t skupin populace eské republiky, u kteřých budou zji– ovány mořné d sledku páchání domácího násilí. V dal–ím oddílu teoretické ásti budou vysv tleny pojmy vykázání dle zákona o Policii eské republiky¹⁰ a postupy orgán ěnných v trestním ízení p i provád ění zákrok p i domácím násilím, identifikace domácího násilí pomocí otázek SARA DN a samotného vykázání násilné osoby ze spole něho obydlí.

Metodickým postupem této bakalá ské práce je vyuffit studia literatury se zam ěním na ob ti domácího násilí. V praktické ásti bakalá ské práce bude uvedeno p t kazuistik, tedy ke kařdě skupin populace bude zpracován jeden konkrětní p íklad. V p íkladu bude popsán pachatel i ob ě domácího násilí, rodinné i majetkové pom ěry. Na konci kařdě kazuistiky budou uvedeny následky, kteřé m lo domácí násilí na ob ě a budou navřfeny mořnosti ě–ení.

---

¹⁰ ESKO. Zákon . 273/2008 Sb. o Policii eské republiky ve zn ění pozd ějších p edpis ě. In *Sbírka zákon ě, eská republika*. 2008, ástka 91, s. 40-45.

2 Sociální patologické jevy

Jedním z mnoha faktorů, které se výraznou měrou podílejí, na domácím násilí jsou sociální patologické jevy. Míra výskytu těchto výrazně negativně působících jevů v naší společnosti neustále roste.

Vyslovíme-li pojem sociální patologie, nejedná se o samostatný vědní obor, ale o souhrnné označení nezdravých, abnormálních a obecně neflácoucích společenských jevů. Na studiu a popisu těchto jevů se podílí řada vědních disciplín, zejména sociologie, psychologie, medicína, etopedie a další. Jednotlivé vědní disciplíny se zabývají studiem a rozborem příčin a faktorů, které vedly ke vzniku konkrétních sociálních patologických jevů, a které umožňují jejich existenci ve společnosti.¹¹

V souvislosti je pojem sociální patologie stále častěji nahrazován termínem sociální deviace. Sociální deviace je nejčastěji definována jako nepřizpůsobení se určitým normám nebo normám, které jsou významným množstvím lidí akceptovány v určité komunitě nebo společnosti.

Pojem sociální patologie se od pojmu sociální deviace liší. Jevy, které jsou označovány za deviantní, nemusí být vždy patologické. Sociální patologické jevy jsou vždy pro společnost i jednotlivce negativní, což v případě deviantních jevů platit nemusí. Proto je při vymezení pojmů nezbytné oba pojmy rozlišovat.¹²

- **Násilí**

Násilí (violence) bývá někdy za agresivitu zaměřováno, ale jedná se o pojem používaný pouze pro lidské chování a jednání. Tento název je používán v sociologii a ve forenzních disciplínách. Přirodněji však používají pojem agresivita. Násilím se rozumí manifestní pozorovatelné chování, vedené s úmyslem poškodit jiný organismus (zvíře i člověk) nebo předmět nevlivný.¹³

---

¹¹ FISCHER, Slavomil; KODA Jiří. *Sociální patologie: Analýza příčin a možností ovlivnění sociálních patologických jevů*, Praha: Grada 2009, s. 13.

¹² FISCHER, Slavomil; KODA Jiří. *Sociální patologie: Analýza příčin a možností ovlivnění sociálních patologických jevů*, Praha: Grada 2009, s. 14.

¹³ FISCHER, Slavomil; KODA Jiří. *Sociální patologie: Analýza příčin a možností ovlivnění sociálních patologických jevů*, Praha: Grada 2009, s. 32.

Násilí není záležitostí pouze jednotlivců, různých společenských skupin, ale i celé společnosti jako celku. Klima ve společnosti se na vzniku násilí a rozvoj násilí podílí a to nejčastěji skrze média, ve kterých se zvyšuje kontakt s násilnými jevy.¹⁴

- **Agrese**

Agresivní chování lze definovat jako porušení sociálních norem, jako chování omezující práva a narušující integritu sociálního okolí. Toto chování spočívá v reálném pozorovatelném omezování, poškození i ničení živých i neživých organismů a v cí.

Stejně tak jako násilí je i agrese záležitostí jak jednotlivců, různých společenských skupin, tak i celé společnosti jako celku. Důvodem pro vznik agresivity může být například například z důvodu obrany, zde se agresivita samozřejmě odvíjí od charakteru útoku a míra tolerance je zde vyšší, dalším důvodem pro vznik agrese je pomsta, zde je již tolerance nižší, nebo dokonce agresivnímu jednání a násilí nevede primární reakce, ale již je plánován.¹⁵

---

¹⁴ FISCHER, Slavomil; TUKODA Jiří. *Sociální patologie: Analýza příčin a možnosti ovlivnění sociálně patologických jevů*, Praha: Grada 2009, s. 35.

¹⁵ FISCHER, Slavomil; TUKODA Jiří. *Sociální patologie: Analýza příčin a možnosti ovlivnění sociálně patologických jevů*, Praha: Grada 2009, s. 35.

3 Domácí násilí

Když se někde domov, obvykle se nám vybaví lidé, kteří nás mají rádi a které máme rádi my. Místo bezpečí a jistoty, kde nás akceptují takové, jací jsme. Součástí statistik incidence domácího násilí s největší určitostí jen naznačují skutečné rozšíření tohoto problému.¹⁶

O domácím násilí se hovoří zhruba 40 let. V době vzniku problému to je na konci 70. let 20. století, bylo vnímáno jako násilí, které se projevuje v rodině nebo v intimních vztazích, jehož se dopouští partneri, muži na ženách. Tomu odpovídaly i dobové názory na podstatu, příčiny a jevové stránky tohoto jevu. V důsledku těchto názorů, že domácí násilí, je ryze soukromá věc a nikomu do toho nic není, byla identifikace domácího násilí a jeho následná intervence značně zkomplikována. Výzkum fenoménu domácího násilí však mezitím značně pokročil.

Pro domácí násilí je charakteristická citová závislost pachatele i oběti, ekonomická a sociální závislost. K domácímu násilí nedochází jen u rodin tzv. sociálně slabých, postihuje rodiny různě sociálně postavené. Vzdělání, ekonomické zabezpečení, věk, pohlaví a sexuální orientace nehrají v podstatě žádnou významnou roli. Domácí násilí již není synonymem pro mužovo týrání ženy, ale je definováno jako opakované, dlouhodobé a zpravidla gradující násilí fyzického, sexuálního, sociálního i ekonomického rázu, které vytváří jednoznačně asymetrický vztah a vede ke stabilnímu a neměnnému rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu. V souvislosti je všeobecně akceptováno, že domácí násilí může v roli oběti postihnout nejen ženy, ale také muže, děti, seniory i zdravotně postižené. Společným znakem definic domácího násilí je jejich nejednotnost. Jednotná terminologie a přesné vymezení domácího násilí neexistuje ani v mezinárodních platných dokumentech, vnitrostátních úpravách a zahraniční odborné literatuře. Je logické, že definice jsou si podobné a v nich se opakují, vždy popisují určitý jev s mnoha společnými a typickými znaky.

3.1 Znaky domácího násilí

I když se v rodině vyskytne nějaký násilný incident, nemusí nutně jít o domácí násilí. Aby se jednalo o domácí násilí, musí být naplněny všechny i definicí znaky domácího násilí. Jestliže některý ze znaků chybí, zvažuje se jiná podoba rodinného

---

¹⁶ TĚVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*, Praha: Portár 2011, s. 21.

problému, není je domácí násilí. Se v-í pravd podobností ale bude chyb jící znak brzy dopln n a proces domácího násilí odstartován.¹⁷

Základním znakem domácího násilí je násilí, které je vedeno na osobu blízkou. Místem inu je soukromí a pachatel úto í na ob v místech, kam nedosahuje ve ejná kontrola a zpravidla beze sv dk . Dal-ími znaky jsou dlouhodobost a opakování násilí, vzr stající intenzita násilí, uplatn ní moci a kontroly a vzájemná provázanost a blízkost ob ti a pachatele.

Vedle neve ejnosti jsou hlavními defini ními znaky domácího násilí, opakování a dlouhodobost, vzr stající intenzita násilí, jasné a nezpochybnitelné rozd lení rolí osoby ohrožené a osoby násilné, vzájemná blízkost a provázanost ob ti a pachatel.

- **Dlouhodobost a opakování násilí**, domácí násilí probíhá po dobu n kolika let. Nebývá výjimkou, fe domácí násilí za ne jifl na za átku vztahu. Z násilí se stává asem jakási šnormaõ a ohrožená a násilná osoba se postupn dostávají do stále siln j-í vzájemné závislosti. K násilí dochází opakovan , p i emfl se mohou st ídat fáze klidu a usmi ování s fázemi násilí. Fáze klidu se postupn zkracují a násilné jednání nabývá na intenzit .¹⁸
- **Vzr stající intenzita násilí**, násilí za íná v t-inou mén závaflnými incidenty, které pomalu p er stají v útoky brutální a ohroflující flivot a zdraví ob ti. Zpo átku jsou to drobné útoky na lidskou d stojnost, pozd ji na zdraví a nakonec m fe být ohroflen samotný flivot ob ti.¹⁹
- **Uplatn ní moci a kontroly**, role pachatele a role ob ti jsou nerovné a v pr b hu incidentu se nikdy nem ní. Pachatel p ebírá kontrolu nad flivotem ob ti zejména v oblastech sociálních kontakt a vazeb a v oblasti ekonomické. Násilný zp sob flivota uplat uje v kaflodenním flivot . Domácí násilí nejsou vzájemná napadání, rva ky, hádky, spory, kde se role osoby násilné a osoby ohrožené st ídají.²⁰
- **Vzájemná blízkost a provázanost ob ti a pachatele**, ob i pachatel jsou v úzkém sociálním, ekonomickém a emo ním spojení. Mohou mít společné d ti nebo společnou firmu, movitý i nemovitý majetek, společné ú ty. Jsou osobami

¹⁷ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad flda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 37.

¹⁸ DUFKOVÁ, Ivana; ZLÁMAL, Ji í. *Domácí násilí se zam ením na problematiku ob ti*. Praha: Agis, 2004, s. 8.

¹⁹ DUFKOVÁ, Ivana; ZLÁMAL, Ji í. *Domácí násilí se zam ením na problematiku ob ti*. Praha: Agis, 2004, s. 8.

²⁰ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad flda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 37.

si velmi blízkými a d v rn se znají. Mají společné bydliště, mohou mít i společné přátelé. K domácímu násilí dochází uvnitř partnerského vztahu nebo vztahu mezigeneračního, tedy mezi rodiči a dětmi i prarodiči ve společném obývaném domě.

3.2 Formy domácího násilí

Všechny formy domácího násilí mají zpravidla společný cíl, a sice získat moc a udržet si plnou kontrolu nad druhým. Násilní jedinci používají nespočet taktik, aby dosáhli svého, uchylují se nejen k ponižování, izolování, zastrahování, obviňování, ale také k bití a fyzickému týrání.²¹ Podoby domácího násilí nejsou v literatuře dosud sjednoceny, nejastější formou domácího násilí je násilí fyzické, psychické i jejich kombinace, dále se může jednat také o násilí sexuální, ekonomické, sociální nebo emocionální, kterými je oběť ohrožena.

- **Fyzické násilí** je s ohledem ke svým následkům pravděpodobně nejzjevnější a nejhrubší formou domácího násilí, kdy se vyznačuje násilím rukama, křáčením, kopáním, krcením, svazováním, pálením, ohrožováním bodnou, seknou nebo stelnou zbraní i jiným předmětem, dále pak odpírání spánku a jídla ať po útoku proti živému. Znamky fyzického násilí jsou jasné zetelné, nebo na oběti jsou jasné viditelné modřiny, otoky ve tváři a jině na těle, spáleniny, zlomeniny, tržné rány a oděny i stopy po kousnutí lovkem.²²
- **Psychické násilí** je někdy označováno za násilí psychologické, citové i emocionální. Násilí v této podobě se obtížně prokazuje, nebo nezanechává na oběti žádné evidentní stopy, jako jsou modřiny, oděny, popáleniny a další, ovšem ve svém důsledku může mít daleko horší dopad, zejména na sebeúctu, sebevědomí a sebevědomí. Psychické násilí může mít podobu, neverbálního záměrně ničení oblíbených věcí, **verbálního** zahrnuje slovní napadání, ponižování, urážení, obviňování, oerování, zakazování, zastrahování, hrubé chování, hanlivé oslovování, vyhrožování, citové vydírání, soustavnou kontrolu. Někdy dochází i ke zpochybnění psychického stavu oběti.²³

²¹ TĚVÍK, Drahomír; PÁTENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 47.

²² DUFKOVÁ, Ivana; ZLÁMAL, Jiří. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku oběti*. Praha: Agis, 2004, s. 41.

²³ TĚVÍK, Drahomír; PÁTENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 49.

- **Sexuální násilí** se nejast ji vyskytne mezi partnery a to nejen mezi partnery heterosexuálními. Nejast j–ími obmi sexuálního násilí jsou práv fleny. Statistiky z USA poukazují na to, fle t etina afl polovina týraných flen byla p inejmen–ím jednou svým partnerem znásilna. V eské republice bude situace dost podobná. Muflí jsou téfl obmi sexuálního násilí, ov–em vzhledem k citlivosti dané problematiky je tato oblast obtífln p ístupná k jakémukoliv zkoumání, nebo drtivá v t–ina takto týraných muflí toto násilí nikdy otev en nep izná. Sexuální násilí m fleme tedy vymezit jako nedobrovolný sexuální kontakt jakéhokoliv druhu, kdy jedinec je nucen podílet se na neffádoucích, nebezpe ných, nebo poniřujícících aktivitách. V p ípad sexuálního násilí se nemusí vřdy jednat o uspokojení sexuálního pudu, naopak je to ú inný nástroj poniření i poko ení druhé osoby. V základním pojetí lze sexuální násilí chápat jako znásiln ní, pohlavní zneuffívání, zacházení s blízkou osobou jako se sexuálním objektem, nucením ob ti proti její v li r zným sexuálním praktikám.²⁴
- **Sociální násilí** se vyzna uje zákazem kontaktu s blízkými p áteli a dal–ími rodinnými p íslu–níky, uzamykáním v byt , brán ní v telefonování, vyuffívání d tí nebo jiných osob jako prost edku nátlaku na ob , znemofl ování nebo zesm – ování ob ti v sociálním prost edí. Násilník postupn získává absolutní moc nad ohroflenou osobou, sleduje kařdý pohyb ob ti, chce v d t, kam a s kým jde, co bude d lat, ud luje zákazy, p íkazy a vyhrořluje. Ohroflená osoba se postupn stahuje ze sociálních kontakt , z po átku je pln zaujata svým partnerem, pozd ji odmítá elit pochybnostem p íbuzných a p átel, nebo se snařlí sniflovat po et konfliktních situacích a ve fázi rozvinutého domácího násilí jiřfl u ohroflené osoby p evládá stud a strach.²⁵
- **Ekonomické násilí** má podobu zákazu dispozice s finan ními prost edky, omezování p ístupu k pen z m, neposkytování prost edk pro chod domácnosti, absolutní kontrola nad p íjmy a výdaji ob ti, zatajování ekonomické situace pachatele a rodiny, zákaz chození do práce. Zneuffívání v cí ob ti pro vlastní pot ebu, nebo jejich prodej.²⁶

²⁴ TřEV ÍK, Drahomír; TřPATENKOVÁ, Nad řlda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 51.

²⁵ DUFKOVÁ, Ivana; ZLÁMAL, Ji í. *Domácí násilí se zam ením na problematiku ob ti*. Praha: Agis, 2004, s. 30.

²⁶ TřEV ÍK, Drahomír; TřPATENKOVÁ, Nad řlda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 50.

- **Emocionální násilí** je soustavná kontrola ob ti, prohlášení ob ti za blázna, citové vydírání, výhrůžky odebráním d tít, situa ní obvi ování.²⁷

3.3 Příiny domácího násilí

Příiny domácího násilí mohou být různé, například společenské, situa ní, rodinné nebo individuální. Ve společnosti nadále přetrvávají názory, že domácí násilí je mnohdy nevyhnutelné pro správné fungování rodiny, příemfl e-ení vzájemných vztah v rodině je její vnit ní záležitost.

V situa ní oblasti mohou být konkrétními faktory přispívajícími k domácímu násilí nezaměstnanost, nízká vzdělanost, která komplikuje přístup k sociálním institucím, nízký příjem, nemocnost případně smrt nělena rodiny.

V rodinných vztazích mohou domácí násilí zapříčinit rozkolísané partnerské vztahy nebo nevyjasněné rodinné role.

V individuální oblasti může docházet k domácímu násilí z důvodů individuálních psychologických charakteristik ob ti a násilníka a jejich vzájemné interakce. Příina domácího násilí v oblasti individuální je velmi šastá, u ob ti je třeba vycházet z toho, že je vystavována dlouhodobému týrání ze strany blízké osoby nebo jí dokonce ubližuje osoba jí nejbližší. Její domov se tak z bezpečného místa stává místem nebezpečným.

3.4 Následky domácího násilí

Domácí násilí má jistě výrazně negativní vliv na zdraví a na duševní stav jeho ob ti. V psychice ob ti převládá strach, bezradnost a podlomená sebevěra. Ve v t-ině případů domácího násilí jsou přítomny d tít, kdy právě d tít jsou nejvíce ohroženy. Domácí násilí má také dopad na jejich tělesné, duševní zdraví a to i v t ch případech, kdy nejsou ony objektem domácího násilí. D tít mají strach a jsou vyděny z konkrétních dospělých.

Domácím násilím je zasařena v širším smyslu celá rodina a její fungování. Následky domácího násilí nemusí mít negativní dopad jen na fyzické i duševní zdraví ob ti a jejich blízkých. Následkem domácího násilí může dojít ke ztrátě kontaktů s blízkými lidmi, ztrátě přátel nebo může dojít k ekonomickému oslabení rodiny.

---

²⁷ DUFKOVÁ, Ivana; ZLÁMAL, Jiří. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku ob ti*. Praha: Agis, 2004, s. 23.

e–ení problému domácího násilí není jednoduchou záležitostí, nebo vystoupit ze za arovaného kruhu představuje pro ob vřdy velkou odvahu, proto je velice d ležit, aby se ob nebála obrátit na p íslu–né instituce, které ji poskytnou radu a pomoc.

Vzhledem k tomu, že domácí násilí není ojedinělým incidentem, ale zpravidla vřdy jde o opakované, dlouhodobé akty vymykající se b řlné lidské zku–enosti, dochází nez ídka u ob tí domácího násilí k rozvoji tzv. syndromu týrané osoby.²⁸ Poprvé tento koncept popsala Walkerová²⁹, která p vodn hovo ıla o syndromu týrané ženy. Pozd ji v souvislosti s tím, jak byli odborníci na danou problematiku schopni p ípustit, že ob mí domácího násilí nemusí být zákonit ěn ženy jako partnerky, ale také jiné osoby, se tento syndrom začal vztahovat na týrané lidi obecn ě. Syndrom týrané osoby je definován jako soubor specifických charakteristik a d sledk jakéhokoliv zneužívání, které vedou ke snížené schopnosti ob tí efektivn ě reagovat na proflívající násilí. Syndrom týrané osoby se skládá s n kolika faktor a r zných projev a tyto lze rozd ělit do následujících kategorií.

- **Symptomy posttraumatické stresové poruchy** ó kv ěli traumatickým následk m domácího násilí se u týraných osob vyvíjejí r zné symptomy posttraumatické stresové poruchy, jako je znovuproflívání traumatických situací v podob útok ohroflujících flivot a zdraví, poruchy spánku i poruchy p íjmu potravy. Ne z ídka jsou takové ob tí emocionáln ě zcela vy erpání, vysřlení a ochromení. Rovn řli u t chto jedinc m řeme pozorovat zvý–enou úrove pocit bezmoci, strachu i deprese jako reakci na ztrátu pocitu síly, moci a kontroly nad svým flivotem, v etn pochybností o sob a syslu svého flivota. Pravd podobn ě nej ast j–ím psychickým projevem u osob ohroflených domácím násilím je úzkost a deprese.³⁰
- **Nau ená bezmocnost** ó u ob tí domácího násilí se, po opakovaných neúsp –ných pokusech odejít nebo zajistit si pomoc, které se nezda ily kv ěli selhání systému i jiných faktor ě, vyvíjí stav nau ené bezmocnosti. Ob ztrácí respekt sama k sob ě. S nau enou bezmocností úzce souvisí markantní snířlení sebev domí. Ztráta pocitu vlastní hodnoty je poté doprovázena nejistotou, nerozhodností, ztrátou flivotních iluzí, vymizením radosti ze flivota, ztrátou

²⁸ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad řlda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 42.

²⁹ WALKER, Lenore. (1979). *The Battered Woman Syndrom*. New York: Harper and Row 1979, s. 64.

³⁰ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad řlda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 44.

osobních perspektiv. Obě dále ztrácí střízlivý pohled na okolní svět a nemusí si být jistá ani hodnocením toho co se kolem ní děje, neví, zda je normální věsnat nebo naopak svůj problém ukázat na veřejnost a hledat pomoc. v tomto smyslu má dle jejího význam reakce oběti na první incidenty domácího násilí. Oběti, které aktivně zareagovaly již v poútku zneužívání a kladly podmínky ohledně dalšího soužití, hrozily veřejným incidentem, jsou později schopné lépe reagovat na pokračující násilí a následně i snadněji vzniklou situaci řešit vyhledáním pomoci. Oproti tomu oběti, které v poútku ní fázi zneužívání, reagovali pasivně na tyto incidenty, jednoznačně zvyšují pravděpodobnost dlouhotrvajícího zneužívání.³¹

- **Sebezni uující zvládací strategie** – tato strategie je následkem dlouhodobého násilí a setrvávání v dané situaci v důsledku marných pokusů o ukončení násilí. V dané situaci může oběť získat dojem, že u ní nemá jiné východisko, než zůstat a čekat, jak se vyvíjí. Může mít také obavy z toho, že bude zabita, když se pokusí odejít, nebo prostě nemá kam jít. Aby pro takovou oběť byla krutá realita únosnější, volí často pro ni snadnější únikové mechanismy, sebezni uující zvládací strategie, jako je alkohol, drogy či pokus o sebevraždu. Nežádá se stává, že dojde i k vraždě násilné osoby její oběti.³²

Důsledky domácího násilí mají tragický dopad nejen na oběť domácího násilí, ale zpravidla i na celou rodinu. Domácí násilí proto nesmí být přehlíženo jak jedinci, tak celou společností a v žádném případě nesmí být tolerováno.

3.5 Mýty o domácím násilí

Násilí, kterého se dopouštějí členové rodiny na svých blízkých, je na první pohled často srozumitelné, proto je kolem něj mnoho mýtů. Mýty jsou falešné představy. U profesionálů nelze mýty přehlížet a podceňovat, nebo omezují i dokonce zcela blokují jejich schopnost dobře pomoci klientovi v konkrétním případě.

Pravdou zůstává, že násilí nemůžeme tolerovat a je jedno, jestli jde o násilí mezi blízkými nebo cizími osobami. Násilí není a nemůže být nikdy soukromou záležitostí, nebo každý má právo na ochranu života, zdraví a důstojnosti.

³¹ ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 44.

³² ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 44.

Nezranitelným a zároveň nejslabším článkem jsou samozřejmě děti. Týrání a zneužívání dětí uvnitř rodin se proto stalo prvním problémem, na které poukazovali jak odborníci tak později i laická veřejnost. Vzápětí se o pozornost zájmy ucházet i týrané ženy.

Postupem času bylo zjištěno, že představa rodiny jako bezpečného a klidného místa, které zaručuje všem členům zdravý vývoj, získala v poslední době trhliny. Postupně vyplynulo totiž zjištění, že rodina se může stát místem, kde silněji ubližují slabším a závislým jedincům.

- **Mýtus o sociálně slabých rodinách** – o velmi rozšířeným mýtem mezi veřejností je, že představa, že domácí násilí se v běžně fungujících rodinách nemůže objevit a že postihuje jen sociálně slabé rodiny, které fliví i flivoí na okraji společnosti. Pravdou však zůstává, že domácí násilí se nevyhýbá rodinám materiálně zabezpečené, nebo v době zjištěných rodinách může být domácí násilí dokonce intenzivnější.³³
- **Mýtus o typickém pachateli** – Mnoho lidí fliví v utkvělé představě, že domácí násilí se může dopouštět pouze nemorální, duševně chorá osoba, která jedná vztekle, impulzivně a na první pohled se liší od slušného člověka. Pravdou je, že k domácímu násilí se uchylují i ti jedinci, kteří jsou ve svém okolí, pracovním prostředí pokládáni za úspěšné a společenské lidi. Faktem tedy je, že domácí agresor mívá často dvě tváře a násilnický je vždy jen ke svému partnerovi zatímco před okolím v oficiálních sociálních situacích vystupuje jako seriózní osoba.³⁴
- **Mýtus o typické oběti** – lze obecně říci, že oběť domácího násilí je ve veřejnosti chápána většinou žena (partnerka, manželka, družka). Ovšem nelze obecně říci, že existuje typická oběť domácího násilí, nebo každý člověk a žena může stát osobou týranou. Vzdělání, pracovní úspěchy, pohlaví, v jaké ani materiální jistota nechrání před násilím za zavřenými dveřmi.³⁵

---

³³ *ic-brno.cz*: oficiální stránky Intervenčního centra Brno [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z [www <http://www.ic-brno.cz/myty-domaciho-nasili/>](http://www.ic-brno.cz/myty-domaciho-nasili/).

³⁴ *Zsi-kladno.cz*: oficiální stránky Zařízení sociální intervence Kladno [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z [www <http://www.zsi-kladno.cz/index.php?nid=4162&lid=CS&oid=1766306/>](http://www.zsi-kladno.cz/index.php?nid=4162&lid=CS&oid=1766306).

³⁵ *Muziprotinasili.cz*: Muflí proti násilí na flenách a dtech [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z [www <http://www.muziprotinasili.cz/o-nasili-na-zenach-a-detech/myty-a-realita/>](http://www.muziprotinasili.cz/o-nasili-na-zenach-a-detech/myty-a-realita/).

3.6 Identifikace, SARA DN

Otázky Sara DN slouží jako pomůcka pro zakroující policisty ke zjištění rizika eskalace domácího násilí. Jde o soubor rizikových faktorů ke zjištění hrozby budoucího domácího násilí. Tyto otázky jsou rozděleny do tří oddílů, kdy v každém z těchto oddílů je položeno tři až pět otázek, které po vyhodnocení vedou ke stanovení nejen současného, ale i budoucího rizika.

První díl otázek zjišťuje chování násilné osoby ve vztahu k osobě blízké, v tomto oddílu jsou položány otázky:

- Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí, například fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o násilí, použití zbraní?
- Vyhrófluje násilná osoba závažným násilím, sděluje své násilné úmysly, například vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, například oblíbené v cíli ohrožené osoby?
- Dochází ke stupňování fyzického nebo sexuálního násilí nebo výhrůvek a úmysl ze strany násilné osoby, například zvyšuje etnost, krutost a rozmanitost násilných činů a výhrůvek nebo úmyslů?
- Porušuje násilná osoba příkazy soudu či jiná nařízení, například podmínky kauce, zkušební doby, probace, zákazy pobytu, podmíněné propuštění?
- Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí, například vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé druhy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, zlehčuje nebo popírá domácí násilí, má potřebu ovládat blízké osoby?

Druhý díl otázek zjišťuje obecné sklony násilné osoby k násilí, v tomto oddíle jsou položeny tyto otázky:

- Dopouští se násilná osoba obecné kriminality, například jedná na veřejnosti antisociálně, existují o tomto chování nějaké informace, je držitelem zbraně?
- Jsou nějaké informace o problémech v dřívějších vztazích, například má násilná osoba v dřívější době udržet dlouhodobý vztah?
- Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy, například má výrazné finanční problémy, aťšak má nějaké zaměstnání či je dlouhodobě bez zaměstnání?

- Má násilná osoba problémy s toxikomanií i jinými závislostmi, například problémy s užíváním nelegálních drog, alkoholu i předepsaných léků nebo hrůzskou závislost na automatech?
- Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví, například extrémní chování vybojující mimo normy, evidentní známky narušení kontaktu s realitou?

Těto díl otázek zjišťuje zranitelnost ohrožené osoby, v tomto oddíle jsou použity tyto otázky:

- Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k osobě násilné, například svaluje vinu na sebe, popírá a omlouvá chování násilníka, přesto, když se chce, od násilné osoby odpoutat udržuje s ním pravidelný i nepravidelný kontakt?
- Má z násilné osoby extrémní strach, například strach ohroženou osobu traumatizuje a ovlivňuje její chování, a hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování?
- Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí, například ohrožená osoba neví, kde a jak hledat pomoc, nezná svá práva, není schopna si zajistit vlastní bezpečí, má malé nebo žádné kontakty s přáteli nebo svou původní rodinou?
- Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání, například tato místa nezaručí bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a snadno dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhovaností?
- Má ohrožená osoba závažné osobní problémy, například problémy v zaměstnání, problémy s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním drog?

Vyhodnocení těchto oddílů jako celku je orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Soubor těchto otázek pomůže na místě jak zákrokovým policistům, tak i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Kromě Policie České republiky mohou metodu SARADN použít také soudy, státní zástupci, veřejná služba, sociální služby i nestátní, soudní znalci, výzkumní pracovníci i lebeční zařízení.

Tedy domácí násilí lze identifikovat podle těchto znaků, opakování eskalace, blízkost osob a místo páchaní. Aby se jednalo o domácí násilí, musí být přítomny

v–echny znaky domácího násilí. Podle jednoduchých kritérií lze tedy rozpoznat, kdy se jedná o domácí násilí a kdy o jiné, běžné partnerské problémy. Prvním kritériem je opakování, nejedná se tedy o jednorázový akt. Druhým kritériem je startér násilí, tedy domácí násilí není vyvoláno jednáním ohrožené osoby. Třetím kritériem je pocit oběti domácího násilí, ohrožená osoba má typické pocity jako je strach z opakování násilí, naučená bezmoc, sebedestruktivní a sebeobviňující reakce, odmítání pomoci a stud.

Na základě těchto kritérií lze říci, že domácí násilí je proces, který má svůj start, svůj vývoj a spíše je končí jakému konci. V zásadě rapidní změny povahu vztahu mezi partnery.³⁶

3.7 Vykázání

Hlava VII. Zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky má název Vykázání. V této hlavě jsou uvedena práva a povinnosti vykázané osoby a policie a to v ustanoveních § 44 - §47. Tato ustanovení přímo souvisí s řešením problému domácího násilí.

Podle § 44 má policista oprávnění vykázat násilnou osobu z bytu či domu, který společně obývá s útokem ohroženou osobou, stejně tak i z bezprostředního okolí společného obydlí a to i v její nepřítomnosti, jestliže na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, lze důvodně předpokládat, že se taková osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví, nebo svobod, nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti.³⁷

Vykázání trvá po dobu deseti dnů, ode dne jeho provedení a tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby.

Vykázaná osoba je povinna dle ustanovení § 45 opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání a zdržet se vstupu do tohoto prostor, zdržet se dále styku nebo navazování kontaktů s ohroženou osobou a vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které má v držení. Jestliže ovšem vykázaná osoba neuposlechne výzvy policisty k vydání klíčů nebo poruší povinnosti, může se dopustit přestupku dle přestupkového zákona.³⁸ Policista vykázanou osobu o následcích neuposlechnutí výzvy a porušení povinností poučí.

³⁶ *Domacinasili.cz*: oficiální stránky Domácí násilí [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z [http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/identifikace-domaciho-nasili./>](http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/identifikace-domaciho-nasili/).

³⁷ ESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 40.

³⁸ ESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká*.

Vykázaná osoba má právo vzít si ze společného obydlí v cizí osobní potřebu, své věci a osobní doklady ještě před opuštěním společného obydlí. V přítomnosti policisty si může vykázaná osoba vzít ze společného obydlí v době vykázaní uvedené v cizí a v cizí nezbytné pro její podnikání nebo výkon povolání pouze jednou. Ohrožená osoba o vyzvednutí si těchto věcí musí být předem policií informována. Vykázaná osoba je oprávněna ovládat si vykázaní na lince Policie České republiky 158. Dále je oprávněna vyzvednout si úřední záznam o vykázaní u příslušného policejního útvaru. Policista poskytne vykázané osobě informace o možnostech jejího dalšího ubytování a nezbytnou součinnost. Současně si od vykázané osoby vyfotografuje adresu pro doručování.³⁹

Ohroženou osobu policista použije dle ustanovení § 46 o možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle obanského soudního řádu, možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem domácího násilí a o následcích při uvedení v domě nepravdivých údajů, kterými policista při vykázaní přihlíží.⁴⁰

Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí začne policista kopii úředního záznamu o vykázaní násilné osoby příslušnému intervenčnímu centru uvedenému v § 60 a) o sociálních službách⁴¹ a místnímu příslušnému soudu k rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření. Pokud ve společném obydlí, žije nezletilá osoba, začne policista ve stejné době kopii úředního záznamu o vykázaní i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Do tří dnů ode dne vykázaní provede policista kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje podmínky vykázaní. O provedených opatřeních sepíše policista úřední záznam.

3.8 Skupiny populace ohrožené domácím násilím v České republice

Jak již bylo uvedeno domácí násilí je násilí, které se děje mezi osobami žijícími ve společné domácnosti a nejčastěji se odehrává mezi partnery, ať už se jedná o heterosexuální partnery (muž a žena) nebo homosexuální partnery (muž a muž, žena a žena). Lidé nevstupují do partnerských vztahů, aby v nich byli zneužíváni a týráni. Takovou situaci si nikdo nechce představit, nikdo nepředpokládá, že by se to mohlo stát

³⁹ ESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 40-45.

⁴⁰ ESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 44.

⁴¹ ESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, s. 1272-1273.

práv jemu. Z po átku nemusí v bec nic nasv d ovat tomu, fle dojde k násilí ve vztahu Partnerské vztahy, v nichfl posléze propukne domácí násilí, zpravidla za ínají jako v–echny ostatní, n kdy dokonce lépe.⁴²

Domáci násilí se ov–em nevyskytuje pouze v partnerských vztazích, ale postihuje i rodinné vztahy, kdy ohroženou osobou se stává rodi , prarodi , dít , i rodinný p íslu–ník který je zdravotn í mentáln postiflený. Pro tuto bakalá skou práci bude populace eské republiky rozd lena do p ti skupin.

První a zároveň nejv t–í skupinou populace eské republiky, která je ohrožená domácím násilím a stávají se tak ohroženou osobou jsou **feny** (v heterosexuálním vztahu). fieny jsou nej ast j–í ter em domácího násilí, proto je pochopitelné, fle zájem odborník na tuto problematiku vřdy sm oval k fenám. Dostupné statistické údaje jak zahrani ní, tak i domácí tento fakt jasn potvrzují. Domáci násilí se nej ast ji d ji mezi muřem a fenou, tedy mezi manřem a manřelkou, druhem a druřkou, partnerem a partnerkou i mezi bývalými partnery. Práv intimní vztahy jsou specifické z d vodu dokonalé znalosti druhé osoby, jejích zvyk , reakcí, slabých a silných stránek a téř citlivých míst. Souřtí ve spole ném obydlí respektive ve spole né domácnosti dává prostor k tomu, aby se násilné útoky odehrávaly kdykoliv a bez jakékoliv kontroly zven í. Snaha o identifikaci spole ných charakteristik fen jako osob ohrožených domácím násilím se tak setkává s tvrzením, fle tyto fieny mají nízkou sebeúctu, jsou p esv d eny o tom, fle si takové chování ze strany partnera zaslouří a mohou se cítit svým údajným pochybením i vinny.

Dal–ími ukazateli jsou nap íklad materiální závislost fieny na svém partnerovi, pod ízenost, fiena neudřluje řádné nebo jen minimální sociální kontakty s okolím, asto omlouvá partnerovo chování, trpí pocitem vlastní bezmoci beznad je a bezmocnosti, myslí si, fle situace nemá e–ení, i kdyř uř nem fle dále sná–et partnerovo násilí a má snahu pouřívat sex jako pokus o upevn ní intimního vztahu se svým partnerem. Situace fen jako osob ohrožených domácím násilím byla v minulosti tém ne–itelná. Setkávaly se s nepochopením, ned v rou a bagatelizací u policie, léka e, na ú adech, u soudu a také u p řbuzných a p átel. To bylo zp sobeno hluboce zako enými mýty o domácím násilí a nedostatkem informací o dané problematice a zp sobu jak vzniklou situaci e–it. S novou praxí v boji proti domácímu násilí se situace nejen u týraných fen, ale u v–ech osob ohrožených domácím násilím výrazn zlep–uje. I kdyř legislativa a její

---

⁴² TĚV ÍK, Drahomír; TĚTENKOVÁ, Nad řída. *Domáci násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 81.

instituty nabízejí konkrétní nástroje a možnosti řešení, vlastní rozhodnutí ženy, zda a jakým způsobem bude svou situaci řešit, je na ženách samotných. Rozhodnutí ženy, ať už je jakékoliv, musí být respektováno a to i tehdy, pokud se žena rozhodne situaci zásadně neřešit a zůstat tak v bludném kruhu domácího násilí i nadále.⁴³

Druhou skupinou populace české republiky ohroženou domácím násilím jsou **muffi** (v heterosexuálním vztahu). Obecně lze říci, že muflské oběti se od ženských obětí v mnohém neliší, jelikož muflí vesměs stejně jako ženy doufají, že se vztah urovná, jsou fixováni na své trýznitelky a jejich chování omlouvají, chtějí zachovat rodinu, bojí se, že přijdou o své děti a hledají vinu u sebe.

Typická místa, která jsou spjata s viktimizací (proces ve kterém se oběť stává obětí trestného činu) muflů se neodlišují od těch, která se objevují u žen a dívek. Násilí na muflích není specifické tím, kde k němu dochází ani v tom, proč k němu dochází.

Vedle svého skrývání i utajování násilí, které se odehrává za zavazadly, se u muflských obětí často setkáváme s tím, že muflí se nedefinují, necítí jako oběti domácího násilí. Týraný mufl sám sebe dlouho nevnímá jako osobu ohroženou domácím násilím. V souvislosti s týranými muflí, kteří se stali obětí domácího násilí, mluví odborníci o fenoménu dvojích zavazadel, první dveře reprezentují bariéry společné vztahem obětem domácího násilí, druhé dveře představují specifické obavy týraných muflů ze zveřejnění jejich osudu.⁴⁴

Domácí násilí, kde ohroženou osobou je žena je viditelnější, protože muflí více než ženy popírají roli oběti, dále u žen dochází k závažnějším fyzickým následkům než v případě týraných muflů. Statistické průzkumy ukázaly jasné rozdíly mezi muflím a ženou oběť ohroženou osobou domácím násilím. Mufl, jako osoba ohrožená domácím násilím, má v této situaci opustit násilný vztah a má k tomu více možností, u mufla existuje v této věci pravděpodobnost, že si najde jiné zaměstnání. Mufl se ve svém domě nebo ve své domácnosti cítí, bez ohledu na okolnosti, velmi bezpečně, v případě dostatečné bezpečnosti, u žen je to pravý opak. Muflí v pozici ohrožené osoby domácím násilím, daleko méně informují o tom, že by osoba násilná byla v době incidentu pod vlivem alkoholu, nebo alkohol zneuctívají v přítomnosti muflí jako osoby násilné.

Muflí jako osoby ohrožené domácím násilím na rozdíl od žen, v malé míře nepřiznávají vzniklou situaci a to především kvůli studu, muflí přeci nemohou být oběťmi

⁴³ TĚVĚK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 93.

⁴⁴ *Is.muni.cz*: Domácí násilí páchané na muflích [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z <http://is.muni.cz/th/173945/pdf_m/DIPLOMOVA_PRACE.txt>.

domácího násilí. Zejména kvůli studu nevyhledávají muflí, jako osoby ohrožené domácím násilím, odbornou pomoc, z tohoto důvodu se veškeré průzkumy realizují jen velmi těžko, ovšem z dostupných neoficiálních statistik je poměr, mezi týranými muflí a týranými ženami, vyrovnaný.⁴⁵ Touto skupinou populace České republiky, která je ohrožená domácím násilím, jsou děti. Násilím páchané na děti se rozumí týrání, zanedbávání, sexuální zneužívání a znásilnění. Syndrom CAN znamená týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte, úmyslné ublížování nejbližšímu pečovateli, které má závažný dopad na život dítěte, jeho další vývoj a postavení ve společnosti. Zneužívání je chování, jehož cílem je záměrné užití síly jedním člověkem vůči člověku druhému za účelem kontroly jeho chování.

Samotná psychická zátěž pro dítě musí být velice náročná a vztahem se s ní ani neumí skutečně vypořádat. Navíc je ve velikém ohrožení jejich vlastní pocit bezpečí a jistoty, což je pro malé dítě snad úplně to nejhorší. Pro dítě je velmi obtížné se ve vzniklé situaci vyznat a orientovat, nerozumí tomu co se doma děje, cítí bezradnost a opuštěnost. Přebírá odpovědnost i vinu za vzniklou situaci na sebe a snaží se hledat řešení.

Děťská je povinnost hájit dětská práva, toto je úkolem sociální pracovníce a pracovníků oddělení i odboru sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) na městských i obecních úradech. Sociální pracovníci mají povinnost hájit práva dětí, které jsou obětmi týrání a to jak psychického tak i fyzického a zneužívání.⁴⁶

Děti jako osoby ohrožené domácím násilím se stávají obětí přímou nebo nepřímou. Dítě je přímou obětí domácího násilí, jestliže je proti němu ze strany násilného rodiče, i blízké osoby vedeno fyzické, psychické, nebo sexuální násilí. Dítě je nepřímou obětí domácího násilí, jestliže je přítomno domácímu násilí, když muflí dochází mezi rodiči i mezi jinými osobami odpovědnými za jeho výchovu nebo mezi dalšími osobami v domácnosti obývané dítětem. Dětské sledky domácího násilí u dětí, které jsou přímou nebo nepřímou obětí domácího násilí spoívají ve správném rozumovém, citovém a mravním vývoji dítěte. Nezídka se stává, že negativní dopady domácího násilí se projevují přeneseným vzorcem chování, tedy, že děti převezmou problematické vzorce chování dospělých a naučí se považovat násilí za přijatelný způsob jednání.

---

⁴⁵ TĚVÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 98.

⁴⁶ Bc. Michal Ferda, *Domácí násilí páchané na děti, diplomová práce*, [online]. [cit.21.11.2013]. Dostupné z http://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/11421/ferda_2010_dp.pdf?sequence=1. www

Zde hrozí vážné riziko, že se děti identifikují do role násilné osoby nebo do role oběti a jako dospělí se mohou stát i ony násilnými osobami i oběťmi domácího násilí.⁴⁷

Velkou skupinou populace české republiky, která je ohrožená domácím násilím, jsou **senioři**. Staří lidé, nebo spíše senioři jsou často osamocení, nemocní, zesláblí, bezradní, vystrašení, lítostiví, nedvěliví nebo naopak velmi důvěliví, a proto mohou být a jsou lehce ovladatelní. Některí senioři jsou bohužel vystaveni násilnému chování ze strany členů vlastní rodiny. Takové jednání začíná v tichou mírnými projevy, jako je okřikování, ponížení, omezování a přikazování.

Projevy domácího násilí ve starším věku bývají vyvrcholením předchozích nepatrných vztahů, ale mohou se projevit také naprosto nečekaně, například při onemocnění, které vyžaduje dlouhodobý péči druhé osoby a není možné ji zajistit jinak.

Typickým znakem domácího násilí páchaného na seniorech je fakt, že senioři mají často tendenci nehlásit svůj problém, protože se stydí za to, že se na nich dopouští násilí jejich vlastní příbuzní, což obvykle zapírají zejména ze strachu ztráty těchto blízkých osob. Zároveň často trpí zahanbením, že vychovali dítě, které je k nim agresivní, což je pro ně projevem naprostého selhání.

Často se stává, že staří lidé tyto problémy neví, nebo flíjí myšlenkou, že už na světě dlouho nebudou, proto ve velké útrapy snázejí.⁴⁸ Toto je patrně ten nejvážnější problém, který brání bližšímu rozkrytí problematiky domácího násilí, kde ohroženou osobou jsou senioři. Samotní senioři danou skutečnost skrývají, protože, jak jim bylo zeno, stydí se za ni. Důvodem, proč mlčí, je více. Kromě přetrvávajících myšlenek okolo stárnutí, které mohou zapříčinit obavu seniorů ze zpochybnění v rozhodnosti jejich výpovědi, se často bojí hanby, kterou by zažívali, pokud by se někdo dozvěděl, jak nepatrně své děti vychovali. Další důvod je obava z možné ztráty člověka, který se o ně stará, nebo na tomto člověku jsou závislí, i když se o ně nestará dobře a nepečuje o ně. Bojí se, že budou muset opustit svůj domov a jít do nejrizičnějších lékárenských zařízení, jakými jsou nemocnice, léčebny pro dlouhodobě nemocné, domovy pro seniory. V neposlední řadě se mohou obávat možné odplaty i stupňování útoku ze strany násilné osoby. Nejhorší je to jsou právě děti a vnoučata seniorů, kteří se o seniory starají a tyto děti a vnoučata jsou nejhoršími osobami násilnými v rámci svého rodinného prarodičstva.

⁴⁷ TĚVÍK, Drahomír; PÁTEKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 121.

⁴⁸ *Survivor.cz*: oficiální stránky Domácí násilí [online]. [cit.23.11.2013]. Dostupné z [www <http://www.survivor.cz/nasili-pachane-na-seniorech/>](http://www.survivor.cz/nasili-pachane-na-seniorech/).

Domácí násilí páchané na seniorech lze vymezit jako vyuffití i zneuffití d v rného vztahu k seniorovi s cílem vlastního obohacení jeho majetkem i pen zi, k získání výhod z p ízn poskytované seniorem nebo získávání vlivu a moci nad seniorem.⁴⁹

Pátou skupinou populace eské republiky, která je ohrofená domácím násilím, jsou osoby **zdravotn i mentáln postiflené**. lov k zdravotn postiflený má pozici nesmírn ztífenou tím, fle jeho vztah v i agresorovi je v t-inou velice intenzivní a zalofen na nutnosti poskytování pé e z jeho strany. D vod , pro se tyto lidé stávají snadnou ob tí, je n kolik. První z nich je snífená schopnost a mofnost obrany p ed agresí, ímfl se rozumí fyzická schopnost útok odrazit a uniknout do bezpe í a faktická mofnost dovolat se ochrany svých práv a pomoci ve spole nosti. Druhým d vodem je v mnoha p ípadech ztífená schopnost komunikace s okolím vlivem mentálního i smyslového postiflení. Takové ob ti asto nejsou schopny rozpoznat mofné nebezpe í, i popsat pachatele.

Za nejohrofen j-í skupinu zdravotn postiflených jsou podle zahrani ních studií považovány handicapované fleny a dívky, u nichfl se odhaduje, fle jsou desetkrát ast ji zneuffívány a znásil ovány nefl zdravé fleny. D vod je jasný, tyto fleny mají podstatn men-í schopnost se úto níkovi bránit.⁵⁰

Domácí násilí v eské republice postihuje v-echny skupiny populace flující na území na-eho státu bez rozdílu v ku, pohlaví, orientace, nábofenství i zdravotního stavu. Jediným, av-ak tím nejd leffit j-ím prvkem domácího násilí u vý-e popsaných skupin je, fle násilí páchané v rodin je nejroz-í en j-í formou násilí v bec a zároveň formou nejmén kontrolovanou a co do své frekvence a závaflnosti nejvíce podce ovanou.⁵¹

---

⁴⁹ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad flda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál, 2011, s. 129.

⁵⁰ Bc. Veronika Baro ová, *Domácí násilí z pohledu flák II. Stupn , diplomová práce*. [online]. [cit.23.11.2013]. Dostupné z www <http://is.muni.cz/th/173945/pdf_m/DIPLOMOVA_PRACE.txt>.

⁵¹ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad flda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 1.

4 Výzkum

Případy, které jsou níže popsány jsou případy, které se skutečně staly avšak jména, příjmení, stáří a bydliště jsou smyšlená.

Případová studie .1 Domácí násilí páchané na ženu

Obě: Jméno, věk, bydliště

Jana Novotná, věk 30 let, Dům

Na základě oznámení od paní Jany Novotné byly ze strany orgánů Policie České republiky Obvodní oddělení Hensko, zahájeny úkony trestního řízení dle ustanovení § 158 odstavec 3 trestního řádu, ve věci podezření z přečinu **týrání osoby žijící ve společném obydlí** dle ustanovení **§ 199 odstavec 1 trestního zákoníku**, kterého se měl dopustit manžel paní Jany Novotné pan Václav Novotný a to tím, že v nepřesné době ve společném obývaném bytě nejprve slovně a poté i fyzicky napadal svou manželku paní Janu, zpočátku 3x do měsíce a v poslední době minimálně 2x až 3x do týdne ji verbálně a fyzicky napadal a to tím způsobem, že jí nadával, že je kurva, děvka, když jí nadávkách do ní strkal nebo jí dával facky, dále ji vyhrožoval, že na ni podá oznámení, že mu odcizila zlato a že jednoho z nich zabije, že klidně půjde do kriminálu, že je mu to jedno, dále jí řekl, že má objednanou pistoli a že ji zastrelí a že jí ze života udělá peklo a nebude mít nikdy klid, nebo se ho nikdy nezobaví a on ji nikdy nenechá odejít. Vyhozením jejich mobilních telefonů z okna jejich bytu a jejich následným rozbitím způsobil poškození paní Janě, kromě psychické a fyzické újmy i škodu na majetku ve výši 4900,- Kč.

Na základě oznámení paní Jany Novotné, vyhodnocením možného rizika do budoucnosti za použití otázek SARA DN a vzhledem k celkově zjištěným skutečnostem ve věci, kdy byla na místě dle vodní obava, že pan Václav Novotný bude své jednání vůči své manželce opakovat, a to i za přítomnosti jejich společného dítěte, vyuffil orgán Policie České republiky Obvodní oddělení Hensko v souladu s ustanovením **§ 44 odstavec 1) zákona číslo 273/2008 Sb.** svého oprávnění a rozhodl o vykazání pana Václava Novotného ze společného obydlí jakofito i navazování kontaktů s poškozenou

paní Janou po dobu 10 dn .

Po dobu vykázání nedo–lo ze strany pana Václava k poru–ení vykázání, kdy tato skute nost byla rovn ěl potvrzena op tovnými kontrolami ze strany hlídky Obvodního odd lení H ensko. Vzhledem k tomu, že v pr b hu 10-ti denní lh ty vykázání vyuffila po–kozená paní Jana svého práva ve smyslu ustanovení **§ 76 b zákona íslo 99/1963 Sb., ob anského soudního ádu, ve zn ní pozd j–ích p edpis** a podala u p íslu–ného soudu návrh na vydání p edb finého opat ení, kdy Okresní soud ve H ensku, svým usnesením navrhovatele vyhov l a prodloufil dobu vykázání na dobu jednoho m síce. Po–kozená paní Jana dále nevyuffila mofnosti prodloužení vykázání.

Podez elý pan Václav nevyuffil svého práva dle ustanovení **§ 44 odstavec 5) zákona íslo 273/2008 Sb.**, podání námítky proti vykázání. Orgán obvodního odd lení H ensko provedl v–echny pofladované úkony, v etn p edání vydaných klí do úschovy okresnímu soudu.

K v ci podala dle ustanovení **§ 158/6 trestního ádu** vysv tlení i matka paní Jany, která uvedla, že s manželstvím její dcery s panem Václavem od po átku nesouhlasila, dále uvedla, že se jí dcera sv íla, že manžel jí porou í, nechce ji pou–t t k matce, ani za kamarádkami a d lá jí zle, kdyfl n kam chce jít. Dále uvedla, že se jí dcera je–t sv íla s tím, že její manžel, pan Václav, jí m l vulgárn verbáln a po té i fyzicky napadnout, kdy jí m l zp sobit mod iny na rukách. Dále m l pan Václav své manfelce vyhrořovat, že jí vezme dceru.

Jako dal–í podala dle ustanovení **§ 158/6 trestního ádu** vysv tlení kamarádka paní Jany, která uvedla, že byla p ítomna toho, kdyfl dal pan Václav své manfelce facku a p ítom jí nadával, že je kurva a d vka, kdy se pak oba manfelé mezi sebou hádali. Paní Jana se kamarádce m la sv ovat, kdy m la uvést, že manžel jí nechce nikam pou–t t. K tomuto uvedla, že paní Jana byla zvyklá nav–t vovat kamarádky a chodit na nákupy. Dále se m la paní Jana své kamarádce sv ít s tím, že se chce nechat rozvést a že má nového p ítele, kdy následn na to odjela na n kolik dní na dovolenou s dcerou.

Dal–í kamarádka podala dle ustanovení **§ 158/6 trestního ádu** vysv tlení, kdy uvedla, že vid la mod iny na paffích paní Jany, od paní Jany ví, že toto jí m l zp sobit manžel, dále se od paní Jany dozv d la, že dostala od svého manfela facku po tom, co mu sd lila, že má p ítele.

Podezřelý pan Václav při výslechu uvedl, že s manželkou má partnerské problémy, které trvají cca 5 měsíců, kdy manželka nebývá doma, nestará se o domácnost, neváří, dále jejich nezletilou dceru tahá sebou po kamarádech a kamarádkách, kdy se vrací s dcerou pozdě v nočních hodinách. Když se jí ptal, kde byla, tvrdila mu, že u kamarádky nebo u matky, toto si pan Václav ověřoval a tvrzení jeho manželky se nezakládalo na pravdě. Dále uvedl, že manželka byla velmi často mimo byt, nic jí nezajímalo, o domácnost a o dceru se staral převážně on sám, nebo jeho bratr. Peníze na chod domácnosti dostával od rodičů a to zejména v době, kdy byl nezaměstnaný.

Bratr podezřelého pana Václava podal vysvětlení dle ustanovení § 158/6 **trestního zákoníku**, kdy uvedl, že mezi jeho bratrem a jeho manželkou jsou nějaké problémy ohledně peněz. Dále uvedl, že paní Jana se nestará o domácnost, o dceru, pije alkohol a často chodí za kamarádkami. Hádky mezi manželi jsou proto, že si paní Jana našla nového muže.

Kvůli podala dle ustanovení §158/6 **trestního zákoníku** i paní Zdena, která dlouhou dobu dceru paní Jany, kdy do domácnosti docházela po dobu více než roku. Paní Zdena nebyla přítomna žádnému verbálnímu nebo fyzickému napadání. Paní Janu často nevidala, při jednom z mála setkání se jí paní Jana svěřila, že chce podat žádost o rozvod. Byla schopna s ní nechat dceru samotnou a z bytu odejít. O panu Václavovi uvedla, že se jedná o pracovitěho a slušného muže, který se staral o dceru a domácnost, byl velmi slušný a příjemný, vřelý byl přítomen ve vedlejší místnosti po celou dobu dlouhého období nikam neodcházel.

K celé věci bylo orgány Obvodního oddělení Hensko provedeno vyšetření v domě, kde oba manželé společně bydlí, kdy se podařilo od sousedů zjistit, že často vidali chodit paní Janu domů v pozdních hodinách a podnapilém stavu, dále byli několikrát přítomni verbálním útokům ze strany paní Jany vůči svému manželovi, kdy mu nadávala, že je blbědek a že se ho stejně zbaví. Dále uvedli, že paní Jana byla velmi arogantní a ulhaná, kdy z jejího chování měli pocit, že se chce zbavit svého manžela proto, aby jí zůstal včasně majetek.

Dále kvůli podala vysvětlení dle ustanovení § 158/6 **trestního zákoníku** paní Renata, která byla rodinou přítelkyní, kdy manžele navštěvovali několikrát měsíčně, dle jejího názoru byla ve vztahu dominantní jí paní Jana, na co si ukázala, to měla,

dokázala si doma zjednat po ádek. ásto jezdila za kamarádkami, nestarala se o dceru, to d lal p eváfn pan Václav, nebo jeho bratr, který mu pomáhal. Paní Renata uvedla, že paní Jana ásto odjífd la z domova, vracela se v pozdních hodinách, ásto pofívála alkohol. Dále paní Renata uvedla, že jí p emlouvala paní Jana, aby vypovídala v její prosp ch, nebo se s manfelem nechce d lit o majetek. Paní Renata na záv r uvedla, že se domnívá, že paní Jana zmanipulovala svou dceru proti svému manfelovi.

Paní Jana p i opakovaném podání vysv tlení uvád la, že považuje za normální, že se manfel stará o jejich dceru, když ona chodí do práce. Dále p ipustila, že má p ítele, se kterým se zná dva roky a z toho rok a p l s ním udržuje vztah a stýká se s ním. Od manfela si nenechá nic zakazovat, d lá si, co chce. Uvád la, že jí nejde o to, aby manfelovi ublíflila, pouze chce, aby jí nechal na pokoji a ona m la s dcerou klid.

Z jednání pana Václava v–ak nevyplýnulo podez ení, že by se dopustil hrubého jednání v í své manfelce v úmyslu ji týrat ve smyslu zlého nakládání vyzna ujícím se vy–ím stupn m hrubosti a bezcitnosti, které by po–kozená poci ovala jako t flké p íko í, které by bylo motivováno uchopením moci nad jinou osobou, nýbrf nevhodným zp sobem reagoval pan Václav na nevrú své fleny a její neochotu nadále sdílet spole nou domácnost v manželství.

Na základ výsledk sv dk , po pe livém posouzení shromáfd ného spisového materiálu a jednotlivých výpov dí, dosp l policejní orgán k záv ru, že nebylo prokázáno napln ní v–ech znak , které trestní zákoník p edpokládá pro napln ní skutkové podstaty p e inu týrání osoby flující ve spole ném obydlí dle ustanovení **§ 199 odstavec 1) trestního zákoníku** i jiného trestného inu dle tohoto zákona, a to p edev–ím co se tý e samotných znak tzv. šdomácího násilí, kdy z výsledk obou manžel , sv dk , soused , i vyfládaných zpráv nebylo zji–t no takové protiprávní jednání, které by p edev–ím svoji intenzitou, etností, striktním rozd lením jednotlivých rolí v jednotlivých incidentech a p i zachování základních zásad trestního práva mohlo napl ovat skutkovou podstatu uvedeného trestného inu nebo jiného trestného inu.

Na základ t chto zji–t ných skute ností rozhodl policejní orgán Obvodního odd lení H ensko celou v c odevzdat dle ustanovení **§ 159a odstavce 1 písmene a)** trestního ádu, k projednání p íslu–nému správnímu orgánu, protože ve v ci se jedná o podez ení ze spáchání p estupku dle ustanovení **§ 49 odstavec 1 písmene c)** zák. . 200/1990 Sb., nebo pan Václav svým jednáním poru–il souhrn pravidel chování,

jejichfi zachování je dle obecného názoru a p esv d ení nutnou podmínkou pro zachování klidného a spo ádaného souffití v daném míst , ase a situaci.

Jelikofi v celé v ci figurovala i nezletilá dcera manfel byl vyrozum n Orgán sociáln -právní ochrany d tí.

Záv r

V tomto popisovaném p ípad , kdy paní oznámila, fle jí manfel ublifluje, verbáln a fyzicky ji napadá, zakazuje jí se stýkat s rodinou a p áteli, bylo ze za átku policist m jasné, fle se jedná o klasický p ípad domácího násilí, kdy mufl týrá flenu ve společné domácnosti. Po oznámení byl mufl ze společného obydlí vykázán, kdy nevyuffil svého práva podat proti vykázání námítky. Jeho manfelka podala návrh k soudu na p edb flné opat ení, kdy jejímu návrh soud vyhov l a dobu vykázání prodlouffil na dobu jednoho m síce.

V pr b hu vy-et ování celého p ípadu, zejména provedenými výslechy sv dk , soused , -et ením v míst bydlí-t , byly zji-t ny skute nosti, které vedly vy-et ovatele k záv ru, fle ve v ci není dáno podez ení ze spáchání p e inu, ale ze spáchání p estupku. Z výslech a -et ení v míst se totiž poda ilo zjistit, fle flena, která oznámení podala, tímto zp sobem e-í své partnerské vztahy, nebo jifl del-í dobu má milence a pot ebovala se manfela zbavit. Díky d kladnému pro-et ení ze strany Policie tak nedo-lo k obvin ní lov ka, který v tomto p ípad byl nakonec sám ob tí.

Tento p ípad je jedním ze specifických p ípad domácího násilí, nebo ze za átku z jasného p ípadu se d kladným vy-et ováním policie poda ilo zjistit skute nosti, se kterými se policisté, v souvislosti s p ípady domácího násilí, asto nesetkají.

Následky jednání manfelky m ly dopad na fungování celé rodiny, kdy svým skutkem flena v prvopo átku vrhla stín na svého manfela ve snaze se tohoto zbavit tímto zp sobem, cofl se jí díky práci policie nepoda ilo a v kone né fázi zap í inila problém v intencích p estupku sama sob . V tomto p ípad m l pokus o zneuffití domácího násilí za následek rozpad rodiny, zájem orgánu OSPOD o fungování dít te a obzvlá-t matky v i dít ti. áste ný dopad m lo chování matky i na dít , nebo toto ztratilo d v ru ve svou matku a navzdory svému v ku si pln uv domovalo, fle za rozpadem rodiny stojí hlavn chování a jednání matky. Soud v rozvodovém ízení sv il

dceru do pé e otce s tím, fle k matce bude chodit jedenkrát za trnáct dní na víkend. Psychické, ekonomické ani fyzické následky v tomto p ípad nebyly zaznamenány.

P ípadová studie .2 Domácí násilí páchané na muži

Ob : Jméno, v k, bydli-t

Zden k Vávra, v k 40 let, Teplice

Zden k se se svou manželkou Ivanou seznámil zhruba p ed deseti lety, kdy on i jeho budoucí manželka byli erstv po rozchodu. Zhruba rok po seznámení paní Ivana ot hotn la a následn porodila dv d ti, p l roku po porodu následovala svatba a společný flivot v byt dvougenera ního domu rodi pana Zde ka. Vztah manžel byl harmonický, kdy dominantní osobou ve vztahu byla paní Ivana, cofl si také pln uv domovala. Finan ní problémy manželé nem li, nebo oba manželé m li stabilní zam stnání s odpovídajícím finan ním ohodnocením, na daný kraj rázovitý. Paní Ivana m la vřdy sklony k takovému partnerskému ko kování a po- uchování, cofl bylo pro pana Zde ka ze za átku p íjemné zpest ení vztahu a domníval se, fle je to b flné i kdyfl to ve svých d ív j-ích vztazích nezafil. Po n jaké dob ov-em ko kování a po- uchování za alo gradovat, afl tyto situace kon ily úprkem pana Zde ka z místnosti. Ze strany manželky pak následovaly vý itky, uráfky a posm ch, fle manžel je zflen-tilý, fle nic nevydrflí a chová se jako srab. Paní Ivana byla navíc je-t velice flárlivá, majetnická a podez ívavá. Vyfladovala plnou pozornost svého manfela, flárlila na jeho p átele a neakceptovala fládné jeho aktivity.

Pan Zden k byl ve vztahu tolerantní, své flen nic nezakazoval, nekontroloval ji, ani ji nikterak nepodez íval, paní Ivana m la naprostou volnost, ehofl vyufflivala. P i e-ení jakéhokoliv problému svého manfela citov vydírala a vyhroflovala mu rozvedem a ztrátou d tí, které m l pan Zden k velmi rád, to na pana Zde ka platilo vřdy a on rad ji ustoupil. Kv li flárlivosti své manželky p í-el pan Zden k skoro o v-echny své p átele. Díky neustálým kontrolám telefonu a po íta e ze strany paní Ivany zjistila tato, fle se její mufl schází s jednou známou, proto se pana Zde ka zeptala co je to za flenu a co s ní má. I kdyfl se pan Zden k snafil své manželce vysv tlit, fle je to jen jeho dobrá p ítelkyn , s kterou nic nemá a jejich vztah je íst p átelský, nachystala paní

Ivana pro tu flenu peklo. Paní Ivana za ala Zde kov známé zasílat výhr flné anonymy, volat jí, posílat emaily, toto inila tak dlouho, afl se pan Zden k p estal se svou známou stýkat úpln .

V této dob se k psychickému vydírání postupn p idaly i fyzické útoky ze strany paní Ivany, kdy vřdy byl scéná stejný, nejd íve to za alo lehkým postrkováním, pak paní Zde ka za ala svému muffi lámat prsty, kdyfl nebyl ochoten jí vydat sv j telefon ke kontrole a nakonec pokusem kopnout pana Zde ka do rozkroku. V noci ásto paní Ivana pronásledovala svého mufle po byt a vynucovala si dlouhé rozhovory, kdy manflera budila, rozsv cela sv tlo, strhávala mu pe inu a t ásla s ním a to klidn i v pozdních no ních hodinách.

Jelikofl panu Zde kovi na rodin velmi zalefelo, p emluvil svou manflerku ke společ né náv-t v psychologa, ve snaze urovnat jejich vztah, cofl se nepovedlo. Nakonec pan Zden k své flen oznámil, fle se s ní rozvede. U paní Ivany se v tuto dobu st ídaly r zné stavy, kdy nejd íve pouflívala beznad jný plá a sliby jak se v-e zm ní, kdyfl toto nezabralo, za ala vyhroflvat tvrdým nelítostným soubojem. Toto trvalo n kolik týdn a chování manflerky vyvrcholilo jednoho dne v noci, kdy panu Zde kovi zastoupila cestu ven z lofnice a ve dve ích svého mufle ude ila p stí do oblí eje, jelikofl paní Ivana v útoku pokračovala dál, snaffil se pan Zden k chytit svou manflerku za záp stí, cofl se mu nepoda ilo. Ráno volala paní Ivana své matce s plá em a st flovala si, jak jí pan Zden k zbil, fle se ho bojí, bojí se spát, fle jí zabije. Druhý den ráno v-e nahlásila na policii a pak nav-tívila léka e, který ji napsal léka skou zprávu. Stejný scéná se opakoval n kolikrát, kdy v posledním p ípad paní Ivana celou v c oznámila na policii a ta oznámení paní Ivany e-ila jako p estupek proti ob anskému souflití dle ustanovení § 49 odst. 1 písm. c) zák. . 200/1990 Sb. Pan Zden k byl p edvolán k p estupkovému ízení, které probíhalo tak, fle n jaká nep íjemná paní vyslechla paní Ivanu, následn pak pana Zde ka, kdy na konci ízení byl pan Zden k uznán vinným a dostal napomenutí a povinnost uhradit náklady ízení. Paní Ivan ne-lo o to manflera se zbavit, ale naopak zabránit mu v jeho odchodu od ní, proto nikdy nedopustila, aby policie v c e-ila jako domácí násilí.

Pan Zden k p emý-lel, kde se dovolá pomoci, domníval se, fle policie by mu nepomohla a tak vyhledal interven ní centrum v Ústí nad Labem, které e-í pomoc p i domácím násilí. Zde s ním byl sepsán jakýsi zápis, ale dle sd lení pana Zde ka se fládné rady nedo kal.

Paní Ivana si při svém jednání dávala záležet na tom, aby rodiče pana Zdenka slyšeli jen to, co ona chce, tak aby rodiče svého manžela poslala proti němu samotnému, což se jí úspěšně podařilo. Pan Zdeněk do současné doby nečinil žádné oznámení na policii a celou věc se snaží řešit rozvodovým řízením. Jak se bude situace vyvíjet dál netuší a ani neví, kdo by mu mohl pomoci.

Závěr:

S projevy domácího násilí, kde oběti je mufl se neseťkáváme tak často, v tomto případě, kdy ze začátku se vztah mezi partnery zdál být v pořádku, došlo ze strany manželky nejprve k drobným porušením a postrkováním, které v téžinou končily hrubým fyzickým útokem proti manželovi. U jednání manželky, nebyly nikdy přítomny důsledky, tudíž důsledkem nebyl způsoben žádný psychický ani fyzický následek. Následek domácího násilí byl v tomto případě způsoben manželovi, tedy mufl, a to jak následek fyzický, psychický tak i následek sociální, který spočíval ve ztrátě důstojnosti, úplnou ztrátou koníček a zájmů, kdy toto vše dospělo do stavu bezradného mufla a bezmoci, který si zčásti zavinil mufl sám svou neznalostí a neochotou celou věc řešit. Pokus o vyřešení celé vzniklé situace za pomoci odborníka z oboru psychologie mufl též nevyšel. K sexuálnímu násilí mezi partnery nikdy nedošlo.

V těmi následky domácího násilí v tomto případě, nebyly následky fyzické a sociální, byly následky psychické, které se projevovaly jak v osobním životě mufla, kdy došlo ke ztrátě sebevědomí, které vedlo k omezení komunikace s okolím, přáteli, ale i rodiči. Důsledkem se vzniklá situace nikterak nedotkla, což je v případech domácího násilí mezi partnery ojedinělý případ. Tento případ, kdy žena týrala svého mufla, nebyl do současné doby řešen policií.

Případová studie 3. Domácí násilí páchané na seniorech

Oběť: Jméno, věk, bydliště

Pavel Novák, věk 72 let, Anna Nováková věk 67, Ústí nad Labem

V bytě 3+1 ve středním patře klasického panelového domu žil pan Pavel Novák 72 let se svou ženou Annou Novákovou 67 let, společně s nimi zde žili jejich synové David Novák 34 let, v té době nezaměstnaný a nehlášen na úřadu práce, dále pak druhý syn Robert Novák 33 let v té době nezaměstnaný a nehlášen na úřadu práce.

Poškození Pavel Novák se svou ženou Annou Novákovou se v sobotu pozdě v noci dostavili na místní oddělení Policie České republiky, kde při prvním kontaktu naznačili jejich napadání ze strany jejich staršího syna Davida. Policisté místního oddělení ihned kontaktují specialistu na domácí násilí. Mezitím si poškození vzájemně nerozmýšlejí, nevypovídají a dotazují se pouze na možnost hospitalizace syna na psychiatrii. Ze strany policie jim byla poskytnuta pomoc a podpora, kdy byli poučeni a byly jim předány kontakty, kam se mohou kdykoliv s žádostí o pomoc obrátit.

Po deseti dnech se sami poškození Pavel Novák a Anna Nováková po opětovném napadení jejich starším synem Davidem obražili s žádostí o pomoc přímo na specialisty na domácí násilí.

Byly provedeny oddělené výslechy obou poškozených, kdy výslech každého trval 4 hodiny. Z výslechů vyplynulo, že poškození mají ze syna strach a naznačili zhoršení jeho psychického stavu. Dále bylo při příjmu oznámení zjištěno, že ze strany staršího syna Davida dochází k bezdůvodnému fyzickému napadání obou rodičů a to fackami, pěstí do hlavy, kopáním, dále že dochází k psychickému násilí, které se projevuje hrubými vulgárními výrazy, vyhrožování zabitím i s nožem v ruce, kdyf by ho nebudou poslouchat nebo ho udají a také vyřadování finanční hotovosti a to asi 8000 Kč měsíčně, kromě bydlení a stravy. Rodiče, ať chodci, musí nadále chodit do zaměstnání, aby utáhli domácnost a syny, kteří jsou nezaměstnaní. Každým útokem ze strany syna patřilo například odepírání spánku, nucení chodit mimo byt i několikrát za noc několik kilometrů pro občerstvení, noviny, nebo jen tak, jako trest, i nucení k několika hodinovým pochodovým cvičením do polí a lesů bez ohledu na vlastní zdravotní stav obou rodičů. Docházelo též k zákazům, kdy rodiče měli zákaz v bytě uklízet, umývat se, splachovat nebo prádlo, aby syn nebyl rušen při sledování televize.

Impulzem k oznámení celé věci, byly nesnesitelné útoky vůči matce, která syna odmítala oznámit.

K osobě staršího syna Davida bylo zjištěno, že tento byl již v minulosti trestán

za útok na veřejného initele. Dále ře syn řije v utkv lé p edstav , ře je v–ude sledován a ře řije ve vile řVyvolenýchõ. Oba rodi e mají strach jít i za p ítomnosti policie do blízkosti bydli–t a vrátit se dom d íve neřl p l hodiny po zásahu policie.

Po vyhodnocení oznámení bylo rozhodnuto o bezodkladném zadrření, dle ustanovení **ř 76 odstavec 1 trestního řádu** se souhlasem státního zástupce, podez elého za pomoci 5 ti hlídek Policie eské republiky, tak, aby nedo–lo k újm na zdraví podez elého a zakro ujících policist , nebo o podez elém se poda ilo zjistit, ře tento se bude p i zákroku policie bránit. Dále bylo na míst provedeno ohledání místa inu (bytu), bylo zadokumentováno zran ní obou rodi , bylo provedeno –et ení v okolí místa, bylo zasláno dořádání o pov sti podez elého a byla zaslána řádost o opis rejst řku trestu.

Podez elý David Novák byl vykázán ze společného obydlí, kdy soub řin s vykázáním byl podán návrh na vzetí do vazby podez elého dle ustanovení **ř 67 a), c) trestního řádu**, který byl akceptován. Bylo zahájeno trestní stíhání dle ustanovení **ř 160 trestního řádu**, pro p e in *týrání osoby řijící ve společném obydlí* dle ustanovení **ř 199 odstavec 1 trestního zákoníku**. Dále byly provedeny výslechy sv dk s obřájcem. Pro pot eby celého trestního řízení byli dle ustanovení **ř 105 trestního řádu p íbrání** znalci z obor klinická psychologie a psychiatrie na po–kožené, na obvin něho byl p íbrán znalec z oboru psychiatrie. Délka trvání vy–et ování celé událostí policií byla 35 dní.

V pr b hu vy–et ování bylo zji–t no, ře obvin ný nevnímá své chování v i rodi m jako nenormální. Poskytování služeb rodi i i pod hrozbou napadení považoval za samoz ejmost. Za p ípadné zran ní si rodi e mohli sami bu tím, ře m li divné e i, nebo ihned neposlechli jeho p říkazu. Co se tý e mlad–řho syna Roberta Nováka, tohoto obvin ný David Novák nikterak nenapadal, vztah k n mu m l ov–em chladný. Mlad–ř syn Robert byl v dob nalezení v byt zna n se–lý, zarostlý, zanedbaný, nekomunikativní a na míst bylo zjevné, ře má psychické i zdravotní problémy. Sousedé roky nev d li o tom, ře mlad–ř syn Robert v byt téř řije, nebo tento z bytu nikdy nevycházal a to ani k léka i. Třt ením policie bylo zji–t no, ře mlad–ř syn Robert se v mládí vyvíjel normáln , jeho bratr obvin ný David Novák byl agresivní v i rodi m, a n kdy i v i n mu. Chování obvin něho m lo být v d řív–řích dobách e–eno umíst ním v ústavu, kdy k jeho stavu vypovídal mlad–ř syn Robert, ov–em rodi e v–e zap eli, toto zap í inilo zm nu chování u mlad–řho syna Roberta, který se uzav el

do sebe a nekomunikoval.

Znaleckými posudky p ibraných znalc bylo zji-t no u po-kozeného otce: Nebyl zji-t n sklon ke konfabulaci (zkreslování vzpomínek) a zkreslování výpov di. Dále byla u otce zji-t na posttraumatická stresová porucha, syndrom týrané osoby nebyl diagnostikován. D vod ne e-ení celé situace byl v nau ené bezmoci, dlouhodobém flití v patologickém prost edí, které za al vnímat jako normální a b flné. D vod pro nakonec do-lo k oznámení celé situace, byl v bezprost edním ohrofení flivota a zdraví manfelky po-kozeného, která nakonec souhlasila s podáním trestního oznámení na jejich star-ího syna.

Znaleckými posudky p ibraných znalc bylo zji-t no u po-kozené matky: Byl zji-t n sklon ke zkreslování výpov di za ú elem ochrany syna, do budoucna lze o ekávat, fle v domé i nev domé zm ny výpov dí ve prosp ch syna, nebo procesn poufitebný výslech byl proveden 1. den po podání oznámení. Byla diagnostikována posttraumatická stresová porucha a dále syndrom týrané osoby. D vodem k podání trestního oznámení byla obava o sv j flivot a zdraví, a to zejména po odchodu manfela z domácnosti, nebo v této chvíli se matka stala jediným ter em synovy agresivity.

Znaleckými posudky p ibraných znalc bylo u obvin ného zji-t no: diagnostikována závaflná du-evní porucha paranoidní schizofrenie (bludy, halucinace, agresivní chování) vyfladuje psychiatrické lé ení. Byl prokázán sklon k uflívání alkoholu bez závislosti. Znalci konstatovali, fle z d vodu du-evní choroby nemohl obvin ný rozpoznat nebezpe nost svého jednání a své jednání ovládat, ob schopnosti, rozpoznávací i ovládací zcela vymizely. Pobyt obvin ného na svobod byl znalci ozna en jako nebezpe ný a bezpodmíne n vyfladuje ochranné psychiatrické lé ení ustavní formou. Schopnost obvin ného chápat smysl trestního ízení byla shledána jako velmi omezená.

Na základ znaleckých posudk podává vy-et ovatel návrh státnímu zástupci na zastavení trestního stíhání dle ustanovení **§ 172 odstavec 1 písmeno e) trestního ádu** z d vodu nep í etnosti a propu-t ní z vazby. Dále bylo u in no opat ení k umíst ní obvin ného Davida Nováka do ochranného psychiatrického lé ení ústavní formou. Státní zástupce návrhy akceptuje a obvin ný David Novák je umíst n do psychiatrické lé ebny, kam za ním ásto dochází pouze matka.

Závěr:

Na tomto popisovaném případě je zřejmé, že oběti domácího násilí se při svém druhém oznámení obrátily na odborníky, kteří se problematikou domácího násilí zabývají. Toto bylo zřejmé zejména v postupu, jak při vykazání násilné osoby, kdy toto provedlo celkem 5 hlídek Policie České republiky, tím nedošlo k žádné újme na zdraví, jak u zrazených policistů, tak samotné násilné osoby, tedy byla zvolena taktika zákroku.

Před tímto zákrokem byl po dle kladném prostudování všech materiálů vyřádan souhlas se zadržením osoby podezřelé, kdy tento souhlas dal státní zástupce poté, co mu vyšetřovatel sdělil veškeré potřebné informace. Velkou roli v celém tomto případě hrál i fakt, že násilná osoba, syn porušených, byl stíhán vazebně, tudíž nemohlo dojít z jeho strany k dalším útokům pravděpodobně z pomsty, nebo se domnívám, že byl-li by stíhán na svobodě, určitě by porušil zákaz, který z vykazání vyplývá a svým rodičům by se za jejich inčtin pomstít.

Další úkony trestního řízení byly prováděny s cílem stanovit příčiny násilné osoby, což se podařilo za pomoci příbraných znaleckých oborů lékařské psychiatrie, kdy znaleckými posudky bylo zjištěno, že násilná osoba, není za své jednání trestně odpovědná, nebo trpí paranoidní schizofrenií a tato nemoc si vyžaduje psychiatrické léčení. Dále znalci konstatovali, že z důvodu duševní choroby nemohl obviněný rozpoznat nebezpečnost svého jednání a své jednání ovládat, obě schopnosti, rozpoznávací i ovládací zcela vymizely.

Z tohoto důvodu byl obviněný umístěn do ústavu, kam za ním dochází matka.

Na tomto případě je zřejmé, jak důležitá je chování, jednání ohrožené osoby, uvědomění si stavu celé situace a stanovení si reálných možností jak celou situaci řešit, to učinil nakonec otec. Porušená matka svého syna násilníka bránila, odmítala spolupracovat s policií, zkrusovala výpovědi, syna omlouvala a jako příčinu jeho chování uváděla sama sebe. Porušený otec snášel násilné chování svého syna v sobě i v matce do doby, než si uvědomil, že matce hrozí reálné nebezpečí na život i zdraví ze strany syna násilníka a to zejména v době, kdy je on mimo společné obydlí a matka se tím pádem stává jediným terčem útoků jejich syna.

Vliv mladšího syna porušených rodičů byl v celém případě minimální, nebo

tento se, po marných pokusech tyto v ci oznámit Policii, kdy rodi e tyto skute nosti zap eli, uzav el do sebe a s nikým nekomunikoval.

V dané v ci mohla Policie vyuffít ve-kerých svých oprávn ní k ochran po-kozených rodi p ed jejich násilným synem, cofl se stalo a díky odvaze otce a profesionálnímu p ístupu v-ech policist , kte í se na p ípadu podíleli, nedo-lo k závafln j-ímu následku. Tedy postup policist byl jifl od p íjetí oznámení, nabídnutí pomoci, p es samotný zákrok a zadrflení násilné osoby, afl po samotné vy-et ování a ukon ení p ípadu, ukázkovým p ípadem profesionality p íslu-ník Policie eské republiky p í e-ení p ípadu domácího násilí. Tento p ípad byl specifickým tím, fle k domácímu násilí docházelo ze strany dosp lého syna v í svým rodi m, kte í byli jifl d chodového v ku, tedy -lo o p ípad, s jakým se v b flné praxi policisté asto nesetkávají.

Následk uvedeného ínu, kdy jifl dosp lý syn týral své rodi e, kte í byli jifl v d chodovém v ku je n kolik. Nejzávafln j-ím následkem byly jist zran ní, které syn svým rodi m zp soboval a to jak fyzické tak psychické. Dal-ím následkem jeho jednání byly jednozna n psychické problémy u jednoho z rodi , kdy byl u matky diagnostikován syndrom týrané osoby, práv z tohoto d vodu docházelo ze strany matky ke zkreslování výpov dí a neustálé obvi ování sama sebe. V otázkách financí m lo jednání syna v í svým rodi m za následek zdravotní problémy u obou rodi , nebo tito museli i p es sv j vysoký v k dále chodit do zam stnání, aby mohli uflivit sebe, syna tyrana a druhého syna.

U domácího násilí, které je páchané na seniorech, jsou nejv t-ím moflným následkem takového jednání práv vzniklé zdravotní problémy, které jsou v p í inné souvislosti s domácím násilím, které je na nich pácháno. Senior je snadným cílem pro svého trýznitele, nebo ve svém v ku je v t-inou závislý na pomoci svých blízkých a tudífl se bojí celou v c oznámit z obavy z moflné ztráty takovéto osoby. Tento fakt je nejv t-ím moflným problémem p í e-ení p ípad domácího násilí, kdy ob tí je senior. Následky takového jednání jsou ve v t-in p ípad domácího násilí páchaného na seniorech drtivé, nebo ob mi jsou lidé v pokro ílém v ku a tito se se vzniklou situací h e vyrovnávají a samoz ejm , jde li o fyzické následky, je jejich rekonvalescence dlouhodob j-í. Psychické následky jsou v t-inou jifl trvalé.

Případová studie . 4 Domácí násilí páchané na děti

obč. : Jméno, věk, bydliště

Josef Bláha, věk 8 let, Bílina.

rodina obětí Josef Bláha, věk 35 let, Petra Bláhová věk 33 let.

Manželé Bláhovi spolu žili v bytě 3+1 v panelovém domě na sídlišti Borek. Po dvou letech společného manželství, které nebylo narušeno negativními vlivy ani jednoho z manželů, se jim narodil syn Josef Bláha. Jelikož otec Josef Bláha pocházel z rozvedené rodiny a tudíž ve svém dětství postrádal přítomnost otce, který od rodiny odešel v době, kdy panu Bláhovi bylo 5 let, těžil ze svého narozeného syna, chtěl mu dát vše to, co on jako dítě neměl, tedy otce. Ze zájmu se choval k manželce a synovi hezky, staral se o finanční zajištění rodiny, v domácnosti pomáhal manželce, spolu s manželkou a synem jezdili na výlety, navštěvovali prarodiče a vše se zdálo být v pořádku.

Takový stav trval dle vyjádření paní Bláhové do doby, než syn nastoupil do první třídy základní školy. Manželka již dříve pozorovala změny v chování pana Bláhy vůči jejich synovi, kdy manžel syna tzv. seval kvůli naprosté prkotině, ale jelikož k takovýmto změnám v chování ze strany manžela docházelo výjimečně, přisuzovala to manželka pracovnímu vypětí manžela a dále tímto změnám nevěnovala pozornost. Asi po roce, tedy v době, kdy nezletilý Bláha nastoupil do druhé třídy, si jeho matka začala všímat změn v chování syna v době, kdy je přítomen jeho otec, syn byl neklidný, nedokázal se na nic soustředit, a příprava do školy a i samotné učení mu nešlo příliš dobře. Z tohoto důvodu si paní Bláhovou zavolala do školy i třídní učitelka nezletilého Bláhy. Paní Bláhová s třídní učitelkou hovořila o prospěchu syna, který se v průběhu prvního roku rapidně zhoršil, stejně tak i jeho chování. Syn byl ve škole neustále napomínán, dostával poznámky za špatné chování. Vždy když syn přinesl domů ze školy poznámku pan Bláha synovi hlasitě vynadal s výhrůfkou, že jestli se to bude opakovat, dostane od otce výprask, to se v tuto dobu zatím nikdy nestalo.

V tuto dobu byli mezi manželi běžné manželské neshody, jak uvedla paní Bláhová k níž emu závažnějšímu mezi nimi nedošlo, neměl finanční problém, nebo paní Bláhová si po mateřské dovolené našla znovu práci, tedy v osobním a pracovním

řivot nem li fládné problémy, problém m li s názorem na výchovu syna. Pan Bláha své řlen neustále opakoval, ře je na syna p řli–mírná a ře n které v ci je zbyte né synovi dokola vysv tlovat, ře lep–í je dát mu pár facek. Paní Bláhová pocházela z klidné rodiny, kde se fyzické tresty objevily opravdu jen výjime n , jak sama uvedla od svého otce dostala výprask pouze jednou a její sestra asi nikdy. Z tohoto řvodu nesouhlasila s manřelovým tvrzením, ře místo vysv tlování by m l být syn fyzicky trestán. Toto byl jediný vářlný spor mezi manřeli, který vřdy vyvrcholil v hádku, hádky syn musel ob as sly–et, nebo pan Bláha hovo řil na hlas, a kdyřl byl velmi roz řlen, tak na svou manřelku ři k řel, nikdy v–ak nedo–lo mezi manřeli k fyzickému napadání. Paní Bláhová uvedla, ře hned, jakmile byl syn se svou matkou o samot , řtal se matky, jestli je na ní tatínek o–klivý kv řli n mu, toto se snařila svému synovi vřdy vymluvit a zároveň ho upozornila na to, ře by se ve –kole m l lépe chovat, poslouchat paní u řitelky a lépe se u řit, neřl. Bláha své matce slřbil, ře se polep–í.

Problémy ve vztahu manřel ř Bláhových za aly v dob , kdy syn řiřl nav–řoval řet ř řdu základní –koly. V této dob ř musela paní Bláhová odjet na řdenní –kolení a syn z řtal v ře ři otce. Jak se pozd ři ukázalo, tento ředen byl vlastn řa řtkem řyrání neřl. Bláhy ze strany svého otce. V tomto řednu, kdy neřl. Bláha byl doma pouze s otcem, znamenal pro n ho novou zku –nost, jelikořl byl jeho prosp řch ři chování ve –kole pr ř m řné, zakazoval mu otec televizi ři po říta , kdyřl se pan Bláha se synem doma u řili, ři el pan Bláha na syna, ře je to kretěn, idiot, který nikdy nic um řt nebude, ře je uř ukanej a neustále se schovává za maminku, p řitom mu zd řaz oval, ře maminka tu není, aby ho neustále bránila a ařl se maminka vráří, nebude ho uřl moct tolik bránit, o to se postará. V pr řbu řdenního –kolení řolala paní Bláhová svému manřelovi a řtala se, jak v–e zvládají, kdy ři manřel řekl, ře syn neposlouchá, neu ři se a je drzej, řht la paní Bláhová mluvit ři se synem, kdy tento ze strachu z otce v–e potvrdil. Po řdenním –kolení se vrářila paní Bláhová dom , neřd řve se ři zdálo, ře je v–e v po řádku a ře problémy s prosp řchem a chováním syna řasem vy e–í.

Paní Bláhová uvedla, ře od doby co se vrářila ze –kolení za aly v rodin ř být problémy. Manřel byl na syna velmi zřlý, kdyřl se se synem u řil, řasto na n ř j val, ře je kretěn, idiot, který nic neumí a nikdy nic um řt nebude a toto verbální napadání p řecházelo ařl k fyzickým trest řm, kdy pan Bláha dal synovi ze za řtku pár facek. Toto chování pana Bláhy v ři svému synovi trvalo asi rok, tedy skoro celý –kolní rok, kdy neřl. Bláha chodil do řet ř řdy základní –koly. Ke konci –kolního roku řyla paní

Bláhová se synem na preventivní prohlídce u lékaře MUDr. Krátké, kdy při prohlídce si obě ruce vložila na nohou a hýždích nezl. Bláhy. Jelikož modřiny byly na zadních stranách stehen a na hýždích, myslela si paní Bláhová, že syn někde upadl, což syn potvrdil. Paní Bláhová měla v ak podzvěst, že modřiny na stehnech a hýždích si syn nejspíše připsal, proto se večer doma zeptala manželky, jestli neví od koho má syn tyto modřiny. Pan Bláha manželce sdělil, že asi někde upadl, protože lítá, kde nemá a jelikož neumí poslouchat, asi někde upadl. Paní Bláhová si v tuto dobu dávala pozor na svého manžela, když byl se synem. Jednoho dne večer, když se měl jít nezl. Bláha učit se svým otcem, svolil se syn matce, že se tatínka bojí a že se s ním učit nechce, toto zaslechl pan Bláha a sdělil paní Bláhové, že syn je nevychovaný spratek, který nebude uřádně chodit domácnosti ani to, kdo a jak se se synem bude učit. U učení otce se synem měl opakovat stejný scénář, večer zašlo v poklidu, který po chvíli vystoupil k otci, který opovrhl syna kvůli tomu, že je hlupák, kretén, idiot, co to má za debilního syna, ať otec syna několikrát udeřil otevřenou rukou přes zadek záda nohy i hlavu. Do tohoto zasáhla paní Bláhová s tím, aby pan Bláha svého jednání zanechal, nebo synovi něco udělá, to vedlo k hádce mezi manželi, kdy pan Bláha na konec odešel z bytu pryč. Paní Bláhová dala syna spát a večer zavolala své matce, aby jí celou věc sdělila, matka paní Bláhové poradila své dce, aby vezme druhý den syna k dětskému psychiatrovi, který si se synem popovídá a možná zjistí příčinu jeho chování. Paní Bláhová nejdříve odmítala s tím, že její syn není blázen, ale nakonec souhlasila a druhý den navštívila MUDr. Holana.

Psychiatrem bylo zjištěno, že v průběhu uplynulého půl roku dochází ze strany pana Bláhy vůči svému nezletilému synovi k psychickému i fyzickému týrání tím, že v uvedené době, vždy v době, kdy byl se synem sám tomuto neustále nadával, debile, kreténe, idiote tupej, dále po synovi vyfadoval, aby se doma choval tiše, vadiť mu zapnutý televizor, proto ho synovi vypínal a když syn odmouval, dostal pár facek, nebo ho otec zbil. Když šel syn ráno do školy, musel se chovat tiše, syn nesměl používat vodu ani splachovat, jakmile syn připsal nějaký hluk otec syna před odchodem do školy zbil. Pan Bláha svému synovi zakazoval používat televizi i hrát si a to i v době kdy k tomu neměl žádný důvod. Vždy když pan Bláha svého nezletilého syna zbil, řekl mu, že jestli to řekne matce dostane znovu a ještě víc.

Po tomto zjištění, šla paní Bláhová podat trestní oznámení na svého manžela, kdy byla k celé věci vyslechnuta na protokol o trestním oznámení. Byly zahájeny úkony dle ustanovení § 158/3 trestního řádu ve věci podezření ze spáchání přečin 1) týrání

sv ené osoby dle ustanovení § 198 odst. 1 trestního zákoníku, 2) týrání osoby ffjící ve společném obydlí podle ustanovení § 199 odst. 1 trestního zákoníku.

Pan Bláha byl téhož dne dle ustanovení § 44 odstavec 1) zákona íslo 273/2008 Sb. vykázán ze společného obydlí orgánem SKPV Bílina, a to na dobu 10 dn . Podez elý Bláha nevyuffil svého práva dle ustanovení § 44 odstavec 5) zákona íslo 273/2008 Sb., podání námítky proti vykázání. Orgánem SKPV Bílinabyly provedeny všechny pofadované úkony, včetně předání vydaných klí do úschovy okresnímu soudu. Paní Bláhová vyuffila svého práva ve smyslu ustanovení § 76 b zákona íslo 99/1963 Sb., **obanského soudního ádu, ve zn ní pozdějších p edpis** a podala u příslušného soudu návrh na vydání p edb fného opat ení, kdy Okresní soud v Bílin , svým usnesením navrhovatele vyhov l a prodlouffil dobu vykázání na dobu jednoho m síce.

V tuto dobu se paní Bláhová od svého manfela odst hovala a podala žádost o rozvod.

Policejním orgánem SKPV Bílina byli dle ustanovení § 105 tr. ádu, p íbrání soudní znalci z oboru zdravotnictví, odvtví psychiatrie na osobu poškozeného nezletilého chlapce, z oboru kolství a kultura, odvtví psychologie na osobu poškozeného nezletilého chlapce. Dále byly orgánem SKPV Bílina vyfládány zprávy z pracovi-t OSPOD, z interven ního centra v Ústí nad Labem, lékařská zpráva od léka e, pov st z místa bydli-t , opis rejst íku trest .

Na základ zji-t ných skute ností, zejména pak na základ znaleckých posudk byl pan Bláha obvin n dle ustanovení § 160 odst. 1 trestního ádu z p e in **týrání sv ené osoby dle ustanovení § 198 odst. 1 trestního zákoníku, týrání osoby ffjící ve společném obydlí podle ustanovení § 199 odst. 1 trestního zákoníku.** V rámci vy-et ování byl policejním orgánem SKPV Bílina p íbrán dle ustanovení § 116 odst. 1 tr. ádu, znalec z oboru psychiatrie a psychologie, k ur ení zda v dob spáchání p e in nem l obvin ný sníflené i úpln vymizelé rozpoznávací a ovládací schopnosti a dále k ur ení jeho osobnosti. Znaleckým posudkem bylo zji-t no, že obvin ný m l v dob spáchání p e in zcela vymizelé ovládací schopnosti, rozpoznávací schopnosti byly v dob spáchání zachovalé. Obvin ný byl tedy v dob spáchání trestn odpov dný. Z tohoto dvodu byl vy-et ovatelem SKPV Bílina podán návrh na podání obflaloby podle § 166 odst. 3 tr. ádu., kdy státní zástupce podal flalobu k Okresnímu soudu v Bílin . Okresní soud v Bílin uznal obflalovaného vinným ze spáchání p e in **týrání**

svěné osoby dle ustanovení § 198 odst. 1 trestního zákoníku, týrání osoby flující ve společném obydlí podle ustanovení § 199 odst. 1 trestního zákoníku byl mu vyměněn trest odnětí svobody 12 měsíců a trest mu byl podmíněně odložen na dobu dvou let. Dále byl rozhodnutím soudu svěněn syn Josef Bláha svěněn do výhradní péče matky Petry Bláhové.

Závěr:

V tomto popisovaném případě došlo k postupné změně chování otce vůči svému synovi, kdy ze zájmu se otec těžil z narození potomka, pomáhal s výchovou dítěte, chodem domácnosti, s manželkou neměl žádné výrazné neshody, v pracovním a osobním životě se oběma manželkami dařilo. Postupem času se chování otce vůči svému synovi změnilo, a to v době, kdy syn začal být školou povinný. Ze strany otce docházelo nejduve k hlasitým projevům vůči svému synovi, následně pak k urážkám a flk samotným fyzickým trestem. Chování otce vůči svému synovi vyvrcholilo v posledním půl roku, tedy po celé druhé pololetí tětější základni školy, kdy otec svého syna nejduve psychicky a poté i fyzicky týral.

Následek domácího násilí na dítě, může být pro dítě hlavně psychický, v tomto případě nedošlo k fládnému zranění dítěte, které by jej ohrolovalo na život a zdraví. Psychický následek, který otec svým jednáním svému synovi způsobil, je v tomto případě pravdu podobný, kdy v synovi vypřstoval obavu z mužského pohlaví, což bylo půinou neúspěšného navazování kontaktů s novými partnery u matky nezletilého Bláhy po rozvodu rodičů. Následky domácího násilí u dětí se často projevují a fl v době, kdy se dítě stane dospělým a založí vlastní rodinu, kdy může převzít vzorce chování osoby, která jej týrala, nebo takové jednání považuje za normální a správné.

Případová studie . 5 Domáci násilí páchané na mentáln postifeném

obě : Jméno, věk, bydliště

Ladislav Váňa, věk 20 let, Varnsdorf.

rodiče oběti Petr Váňa, věk 50 let, Vra Váňová, věk 48 let.

Manželé Váovi pocházejí ze střední třídy obyvatelstva, kdy pan Váa je zaměstnán jako řidič sanitního vozu v Nemocnici v Rumburku a paní Váová pracovala jako prodávka v zelenině ve Varnsdorfu. Pan Váa v dřívějších letech pracoval jako automechanik. Ze společného manželství mají syna Ladislava Váua, který od narození trpí mentální retardací způsobenou problémovým porodem, kdy lékařka byla synovi diagnostikována středně těžká mentální retardace. Paní Váová se od porodu stará o postiženého syna.

Manželé Váovi žijí společně se svým synem v přízemním rodinném roubeném domku na okraji města Varnsdorf, na který si vzali úvěr. Po těžkém porodu, kdy paní Váová porodila syna Ladislava byla u syna diagnostikována lékařem středně těžká mentální retardace, kdy tento stav je již nemenný. Oba rodiče byli lékařem informováni o postižení jejich syna, kdy jim bylo vysvětleno, že se jedná o postižení, při kterém dochází k zastávání vývoje rozumových schopností, k odlišnému vývoji některých psychických vlastností a k poruchám v adaptivním chování. Mentální retardace není nemoc, ale trvalý stav.

Z tohoto důvodu se paní Váová již do pracovního procesu nevrátila, nebo syn vyřadovol tvíadvacetihodinovou péčí. Příjmy do rodiny přináší pan Váa a státní příspěvky na postiženého syna vyplácené Úřadem práce byly nízké. Finanční poměry rodiny byly tedy průměrné.

Jak syn stárnul a dospíval, vyřadovolala péče o něj čím dál více času i finančních prostředků, které rodina samozřejmě chyběla. Manžel, který chodil do zaměstnání nebyl se synem v každodenním kontaktu, i když své manželce s péčí o něj pomáhal, byla to právě matka paní Váová, která byla se synem 24 hodin denně 365 dní v roce. Zdravotní stav syna a absence finančních prostředků neumožňovaly paní Váové možnost si od každodenních starostí o syna odpočinout, nemohla od syna odejít na dobu delší než která byla potřebná k nákupu, v této době byl se synem manžel pan Váa. K lékařem jezdili všichni společně, protože jak syn stárnul, byla manipulace s ním pro paní Váovou obtížnější. Mentální retardace často doprovází další omezení. V případě Ladislava Váua šlo o těžké postižení, kdy velmi těžce chodil a sám nebyl schopen udělat skoro nic. Ladislav Váa byl vzhledem ke svému zdravotnímu stavu zbaven Okresním soudem v Děčíně svéprávnosti, a byl svěřen do opatrovnictví paní Váové.

Jak uvedl pan Vá a byla paní Vá ová na syna skoro sama, když syn dosáhl v ku 18 let, zm nilo se chování paní V ry v i synovi, d ív trp livá a ob tavá matka se zm nila v neurotickou, podrážd nou netrp livou matku, které sta ilo málo k tomu, aby se uchýlila k fyzickým trest m. Jelikož se o syna starala p eváňn paní Vá ová a o syna bylo vřdy v rámci mořností rodiny postaráno, nenapadlo pana Vá u, ře by se v dob , kdy je v zam stnání mohlo doma dít n co –patného. Na za átku nového roku, když byl pan Vá a se synem sám a p ipravoval ho na koupání, v–iml si podlitiny na synových zádech a rukou. Po kal tedy na manřelku, která v tuto dobu –la nakoupit, ař se vrátí. Po té co se manřelka vrátila z nákupu, zeřtal se pan Vá a, jestli ví o mod inách, které má syn na zádech a na rukou, paní Vá ová reagovala velmi vzn tliv a manřelovi sd lila, ře když je doma sama se synem stane se, ře syn spadne s postele, nebo z vozí ku a ona jej musí dostat zp t do postele i do vozí ku. Podlitiny na zádech jsou tedy zp sobené pádem a podlitiny na rukou jsou zp sobeny tím, jak paní Vá ová táhne syna za ruce. S tímto vysv tlením se pan Vá a spokojil, protoře mu to p i–lo logické, dál jiř celou v c ne e–il. Jelikož Ladislav Vá a onemocn l ch ipkou, odvezl pan Vá a svého syna na kontrolu k léka i MUDr. Stejskalovi, zde p i prohlídce léka zřjistil podlitiny na rukou a zádech Ladislava a tak se zeřtal pana Váni, jestli ví, jak k nim p i–el. Pan Vá a léka i sd lil to, co mu p ed nedávnem ekla jeho manřelka. Toto vysv tlení se ov–em léka i nezřdalo a proto o celé události vyrozum l orgány inné v trestním řzení, nebo mu ze zákona takováto povinnost vyplývá.

Orgánem SKPV Varnsdorf bylo p ijato oznámení od léka e MUDr. Stejskala, jelikož lékař nebyl zbaven ml enlivosti policejní orgán SKPV Varnsdorf zahájil úkony trestního řzení dle ustanovení **§ 158 odst. 3) trestního řádu** pro podez ení ze spáchání p e in **týrání sv ené osoby dle ustanovení § 198 odst. 1 trestního zákoníku, týrání osoby řijící ve spole ném obydlí podle ustanovení § 199 odst. 1 trestního zákoníku.** V pr b hu prov ování p ibral policejní orgán SKPV Varnsdorf dle ustanovení **§ 105 tr. řádu**, soudního znalce s oboru zdravotnictví, odv tví chirurgie za ú elem ur ení mechanismu zran ní. Z výsledku znaleckého zkoumání MUDr. Fialy vyplynulo, ře ke zran ní Ladislava Váni do–lo zavin ním druhé osoby. Vzhledem k tomu, ře v dané v ci byli d vodn podez elí rodi e Ladislava Váni, byl mu státním zástupcem Okresního státního zastupitelství v D ín ustanoven opatrovník z M stského ú adu Varnsdorf. Dal–ím –et ením orgán SKPV Varsndorf, zejména –et ením v míst bydlí–t rodiny, výsledky soused bylo zři–t no, ře v dob , kdy otec byl v zam stnání, byl sly–et z domu manřel Vá ových k ik paní Vá ové a následn

náky a plá jejího syna, kdy toto se opakovalo nepravidelně po dobu nejméně jednoho roku a toto mělo vzrůstající tendenci.

Vzhledem k tomu, že zjištěné skutečnosti nasvědčovaly tomu, že matka Věra Váňová se dopustila p e i n t ý r á n í s v ě n ě o s o b y d l e u s t a n o v ě n í § 198 o d s t. 1 t r e s t n ě h o z á k o n í k u, t ý r á n í o s o b y f i j í c í v e s p o l e n ě m o b y d l í p o d l e u s t a n o v ě n í § 199 o d s t. 1 t r e s t n ě h o z á k o n í k u, bylo proti ní zahájeno trestní stíhání dle ustanovení § 160 o d s t. 1 t r. á d u. V rámci vyšetřování byl policejním orgánem SKPV Varnsdorf přidán dle ustanovení § 116 o d s t. 1 t r. á d u, znalec z oboru psychiatrie a psychologie, k určení zda v době spáchání p e i n e m l a o b v i n ě n á s n í f l e n ě í ú p l n ě v y m i z e l ě r o z p o z n á v a c í a o v l á d a c í s c h o p n o s t i a d á l e k u r ě n í j e j í o s o b n o s t i. Znaleckým posudkem bylo zjištěno, že obviněná měla v době spáchání p e i n u m í r n ě s n í f l e n ě o v l á d a c í s c h o p n o s t i a j e d n a l o s e o n e v y r o v n a n o u o s o b n o s t. Tedy obviněná byla právně odpovědná.

Při výslechu po právním poučení se paní Věra Váňová ke svému jednání přiznala, a jako motiv svého jednání uvedla velkou psychickou zátěž v podobě postížení jejího syna, kterou nevydržela, dále pak i finanční situaci, kdy příspěvek na opatrovnictví v rodině byl polovičním příjmem financí do rodinného rozpočtu. Otec Petr Váňava vyutil svého práva dle ustanovení § 100 o d s t. 2 t r. á d u, a k celé věci odmítl vypovídat. Ladislav Váňava byl předčasně opatřením okresního soudu v Děčíně umístěn do ústavu pro mentálně postížené v Děčíně.

V současně době o vině matky Věry Váňové nebylo Okresním soudem v Děčíně pravomocně rozhodnuto.

Závěr:

Domácí násilí páchané na mentálně postížené osobě se velmi těžko odhaluje, neboť obě vzhledem ke svému postížení není schopna podat relevantní vysvětlení k celé události, bere celou věc jako normální a není schopna označit pachatele takového jednání.

V popisovaném případě, kdy o mentálně postíženého syna se po celou dobu jeho života starala jeho matka a to bez větších potíží, došlo u matky k nezvládnutí psychické zátěže, která vyústila k fyzickým útokům vůči postíženému synovi.

Následkem domácího násilí v tomto případě je pouze újma na zdraví, kdy matka svému synovi způsobila podlitiny na zádech a rukou. Zranění nebylo ohrožující zdraví ani život oběti. Vzhledem k mentálnímu postižení poraženého, nebyly jiným způsobem jiné následky jako například psychické, sociální, či finanční.

Závěr

Domácí násilí představuje složitý problém, který se nedá řešit jen za pomoci právních norem, zákrokem a dalším postupem policie, soudů a státního zastupitelství. Kvalitní řešení případů domácího násilí vyžaduje spolupráci různých složek, které s problémem domácího násilí přicházejí běžně do kontaktu, tak aby následky domácího násilí byli u obětí co nejmenší.

V případě domácího násilí máme co do činění obvykle s tzv. mnohonásobnými oběťmi. Oběti domácího násilí jsou opakovaně zrazeny fyzicky, psychicky a sexuálně osobou, které předvedly v oběti natolik, že s ní navázaly pevný partnerský vztah nebo je s ní pojí příbuzenský poměr a sdílejí společnou domácnost. Domácí násilí v jakékoliv podobě má vždy silně devastující následky na fyzický i psychický stav ohrožené osoby. To co zejména nejvíce paralyzuje oběti domácího násilí, je těsná provázanost a často i závislost na svém trýzniteli.⁵² Následky domácího násilí nelze taxativně vymezit, tedy nelze obecně říci, že například psychické následky jsou u žen, což oběti domácího násilí v tísni nevěnují, nebo že muži lze domácím násilím způsobit jen následek zdravotní. Míra následků domácího násilí se liší případ od případu.

Příčinou označovaným domácím násilím je opakovaně poukazováno na fakt, že muž je chápán jako štycká násilná osoba a jeho partnerka je štyckou osobou ohroženou.⁵³ Domácího násilí se účastní dopouští muži, kteří vyrostli v násilných rodinách, jsou silně majetnické a flárliví, vyznávají štycké hodnoty a rozdíl genderových rolí, mají násilnické sklony, vykazují problematické sexuální chování, mají štycké dvojí tváře, chovají se jako malé dítě nebo muži kteří nejsou schopní převzít odpovědnost.⁵⁴ Případy domácího násilí nemají nikdy okamžité, jednoduché a jednoznačné řešení, rozhodnutí odejít definitivně z násilného vztahu může trvat dlouho.⁵⁵ V případech, kdy muž je pachatelem domácího násilí způsobí ženě více

⁵² ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 42.

⁵³ ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 70.

⁵⁴ ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 71-72.

⁵⁵ ŠEVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha:

následk , nejl jsou jen mod iny. Vzhledem k tomu, fle fena se svým muflm i p ítelem jako partne i spole n budovali a vybudovali domov, znamená to pro fenu ztrátu domova (nutnost odst hovat se, prodat byt, d m a odejít nap . do azylového za ízení apod.) a to nejen pro ni, ale i pro d ti, cofl feny jako osoby ohroflené zasáhne nejvíc, nebo jak flen , tak i jejím d tem se radikáln zm ní celý dosavadní sv t. Krom toho do celé situace vstupují takové v ci, jako jsou spole né majetko-právní a jiné závazky. N které feny se bojí samoty a osam losti, nedokáflou si p edstavit, jak budou flít bez mufla, a mají strach, fle si ufl fládný jiný blízký vztah nikdy nevytvo í, fle si ufl nenajdou partnera ani nové p átele. Dal-ím následkem páchání takového jednání na flenách je sníflení nebo dokonce úplné zni ení sebev domí feny, kdy tyto feny mají o sob zcela zkreslenou p edstavu zp sobenou jednáním jejich partnera, který je opakovan ponífloval, psychicky týral i zneuflíval. feny jako ob ti domácího násilí, nemají moc moflností na výb r, a nezáleflí, zda jde o fenu, která je na svém muflí finan n závislá i o pracující fenu, nebo finance pracující feny stejn ovládá její násilný partner. I p es v-echny popisované jevy z stávají n které feny se svými násilnými partnery, nebo cht jí udrfllet iluzi šspole ného domova, necht jí d tem odep ít sociální, vzd lávací, kulturní i jiné p íleflitosti, které jim zaji- uje partner v p íjem, i necht jí d ti p ípravit o tátu.⁵⁶ Takovým flenám se v praxi pomáhá velmi t flko Následky domácího násilí, kdy ob tí je fena jsou ve v t-in p ípad fyzické, psychické, sociální a ekonomické.

Jak jifl bylo napsáno domácí násilí není pácháno jen na flenách, nejr zn j-ími provedenými -et eními n kterých pomáhajících institucí bylo dokázáno, fle násilí, které je páchané na muflích se dostává stále více do podv domí laické i odborné ve ejnosti.⁵⁷ feny nejsou zdaleka jen n flnými bytostmi, dokáflou být násilné i kruté a mohou figurovat jako násilné osoby prakticky ve v-ech druzích a typech domácího násilí. Nej ast ji jsou jako násilné osoby zmi ovány v souvislosti se selháním pe ující role nap . o seniory i handicapované, ale jsou také aktérkami partnerského násilí. Známých p ípad , kdy se stane ob tí domácího násilí mufl a násilnou osobou je fena je velmi málo, hlavním d vodem je, fle muflí se jen neochotn a neradi p iznávají, fle jsou svou

---

Portál 2011, s. 94.

⁵⁶ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad flda. *Domáci násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 94-95.

⁵⁷ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad flda. *Domáci násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 95.

ženou týráni.⁵⁸ Ženy jako osoby násilné zpravidla působí při své jednání svým partnerem nejčastěji následky psychické, nebo fyzické následky vzhledem k odlišné tělesné konstituci žen a mužů jsou mírné, protože fyzické útoky žen se vyznačují menší újmou a zpravidla končí méně závažnými zraněními, než je tomu v případě útoku mužů. Z dosavadních studií je zřejmé, že násilí ze strany ženy vyvolává u mužů častěji následky psychické než následky fyzické.⁵⁹

Další skupinou populace, která je ohrožena domácím násilím jsou senioři. Senioři jako osoby ohrožené domácím násilím představují skupinu dosud neprávem opomíjenou výzkumníky i odborníky na problematiku domácího násilí. Problematika domácího násilí na seniorech je něco, co se jen velmi obtížně podchycuje. Samotní senioři danou skutečnost skrývají, protože se za ni stydí, nebo v důsledku nemoci nejsou schopni násilí rozpoznat a oznámit. Důvodem pro senioři, jako oběti domácího násilí, může být více, kromě přetrvávajících mýtů okolo stárnutí, které mohou zapříčinit obavu seniorů, že bude zpochyblována v rozhodnost jejich výpovědi, se často bojí hanby, kterou by zažili, pokud by se někdo dozvěděl, jak špatně jim vychovali. Násilnými osobami jsou totiž nejčastěji právě dospělí děti a vnoučata. Senioři se tak stydí sami za sebe a za své ponížení, navíc bývají na násilných osobách různým způsobem závislí. Obávají se ztráty člověka, který se o ně stará a to i v případě, že se k nim chová násilně a nepějemně. Mají obavu z toho, že budou muset opustit domov a jít do instituce jako je nemocnice, léčebna pro dlouhodobě nemocné i do domova pro seniory. V případech domácího násilí na seniorech není vždy možné s přesností určit, kdo je oběť a kdo je pachatel. Náročná, psychicky i fyzicky vyčerpávající péče o seniory a obtížná komunikace s nimi může být pro pečující zdrojem intenzivního stresu, zejména pro hrubost seniorů a jejich nemístné poznámky v jejich péči. Senioři se tak mohou stát oběťmi všech forem domácího násilí, kdy takovýmto jednáním jsou jim způsobeny následky **fyzické** – podlitiny, popáleniny, –krábane, poranění, známky poranění apod., **psychické** – psychická labilita, zmatenost, skleslost, deprese, plachost, pasivita, apatie apod. **sexuální** – recidiva zánětu genitálu, podlitiny v oblasti genitálu i prsu apod.,

---

⁵⁸ TĚVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 65.

⁵⁹ TĚVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 69.

sociální ztráta přátel, blízké osoby, rodiny, ztráta finanční nezávislosti apod.⁶⁰

Mezi osoby, které jsou ohrožené domácím násilím může patřit kdokoli, na které osoby jsou ale násilím ohroženy více než jiné, mezi takové osoby patří zejména děti. Ve větším ohrožení jsou především děti z nefunkčních rodin a děti, jejichž matka je těmto týrána. Rizikové jsou děti, které vyrůstají v rodině s otčím a dítím s mentálními a zdravotními postihy.⁶¹ Dítě je přímou obětí domácího násilí, jestliže je proti němu ze strany násilného rodiče, nebo blízké osoby směřováno fyzické, psychické nebo sexuální násilí. Dítě se může stát i nepřímou obětí domácího násilí, jestliže je přítomno domácímu násilí, kterému dochází mezi rodiči, mezi jinými osobami odpovědnými za jeho výchovu nebo mezi dalšími osobami v domácnosti obývané dítětem. Následky domácího násilí páchané na děti je mnoho, mezi nejčastější následky patří následky psychické, které si dítě většinou nese po zbytek svého života, mezi takové následky patří poruchy chování, problémy ve škole, psychosomatické symptomy, psychické poruchy, poruchy spánku, snížená sebeúcta, pocit strachu, neklid, agresivní chování, pocit osamění, k dalšími následky domácího násilí patří fyzická újma, která je způsobena bitím, zanedbáváním a sexuálním zneužíváním.⁶²

Dítě, které se stalo obětí domácího násilí ze strany jednoho či obou rodičů, si může vzorec takového chování převzít v dospělosti za vlastní a u vlastních dětí může projevit také násilné sklony, nebo se domnívá, že nedělá nic špatného, to je další z následků domácího násilí.

Domácí násilí a případy domácího násilí se nevyhýbají ani osobám zdravotně postiženým. V nebezpečí jsou zejména osoby se závažnými funkčními deficity vyžadující trvalou péči rodiny. Takové osoby zčásti či zcela nezvládají ani běžnou sebeobsluhu, vyžadují pomoc při jídelníčce, potravě a oblékání. Pro členy rodiny, kteří o ně pečují, mohou tyto situace představovat extrémní zátěž, zdroj vyčerpání a frustrace a mohou být spouštěčem násilného jednání.⁶³ K domácímu násilí u této skupiny populace

⁶⁰ VEJŘEK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 126-130.

⁶¹ VEJŘEK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 21-22.

⁶² VEJŘEK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 120.

⁶³ VEJŘEK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděžda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 23.

dochází v t–inou u osob, které jsou postížené jak zdravotn tak i mentáln , jelikož tyto osoby nejsou vzhledem ke svému zdravotnímu stavu schopny rozpoznat odli–nosti v chování osoby blízké, jsou následky u této skupiny populace p eváfm fyzického rázu, kdy hrubým zacházením jim jsou zp sobeny podlitiny, mod iny, od eniny, –krábance a v n kterých p ípadech i zlomeniny.

Jde li o domácí násilí, které je pácháno mezi partnery, a ufl muflm na flen i naopak m flé dojít ve spojení s domácím násilím k následku, který vykazuje znaky násilí, ov–em v nových podmínkách, kdy násilí p ejde do alternativní podoby, tento stav se nazývá **pronásledování bývalým partnerem** (ex-partner stalking). Stalking nastává, kdyfl ufl pronásledovatel neflije s ob tí ve spole né domácnosti, ale dále ji týrá a terorizuje jiným dostupným zp sobem. Obt fluje svou ob nevyfládanými projevy zájmu, pokusy o kontrolu a kontakt s ní a nakonec se uchyluje i k nebezpe nému vyhroflování. Stává se, flé dojde i k fyzickému násilí, kdy bývalý partner dlouho p ed napadením ob ti oznamuje, co hodlá u init. Domácí násilí a pronásledování se m flé vyskytovat izolovan , ale i jako vzájemn propojené, kdy pronásledování je následkem domácího násilí.⁶⁴

Následk domácího násilí je mnoho a kařdý se s následky takového jednání vyrovnává jiným zp sobem. D leflité je, aby si v–ichni, nejen ti, kterých se domácí násilí a následky domácího násilí týká p ímo, uv domili, flé domácí násilí lze p ekonat, flé to jde zvládnout i kdyfl tato cesta není jednoduchá a je plná nástrah, p ekáfllek, zvrát a rozhodnutí. P ekonání, zvládnutí daného flivotního problému neznamená zapomenout na to, co se stalo, n kdy to není ú elné a ani mofné, neznamená to, flé flivot bude stejný jako p ed tím, flivot bude ur it jiný, n kdy m flé být dokonce i lep–í, ale nemusí být nutn hor–í.⁶⁵

Z následk domácího násilí se dá ásem za pomoci p átel, rodiny, i léka z ásti, ale i zcela vylé it.

---

⁶⁴ ÍRTKOVÁ, Ludmila, *Moderní psychologie pro právníky, Domácí násilí, stalking, predikce násilí*, Praha: Grada 2008, s. 47.

⁶⁵ TĚV ÍK, Drahomír; TĚPATENKOVÁ, Nad flda. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, s. 170.

Seznam použité literatury

Literární zdroje:

- 1) TĚVÍK, Drahomír; PATENKOVÁ, Naděжда. *Domácí násilí: context, dynamika a intervence*, Praha: Portál 2011, ISBN 978-80-7367-690-2. 186 s.
- 2) DUFKOVÁ, Ivana; ZLÁMAL, J. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: Agis, 2004, ISBN 80-239-56-86-8. 52 s.
- 3) FISCHER, Slavomil, KODA Jiří. *Sociální patologie: Analýza příčin a možností ovlivňování sociálně patologických jevů*, Praha: Grada 2009, ISBN 978-80247-2781-3. 218 s.
- 4) WALKER, L.E (1979). *The Battered Woman Syndrom*. New York: Harper and Row 1979, ISBN 978-0-8261-4315-0. 288 s.
- 5) ÍRTKOVÁ, Ludmila, *Moderní psychologie pro právníky, Domácí násilí, stalking, predikce násilí*, Praha: Grada 2008, ISBN 978-80-247-2207-8. 160 s.

Legislativní zdroje:

- 1) ESKO. Zákon č. 1/1993 Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 1. s. 3-16.
- 2) ESKO. Zákon č. 94/1963 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o rodině. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1963, částka 53. s. 340-350.
- 3) ESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11. s. 354-464.
- 4) ESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91. s. 4086-4116.
- 5) ESKO. Zákon č. 45/2013 Sb. o obtech trestných činů a o změnách některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 20. s. 322-352.
- 6) ESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o postupech ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990, částka 35. s. 810-840.
- 7) ESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37. s. 1257-1289.

elektronické zdroje:

- 1) Ic-brno.cz: oficiální stránky Intervenční centrum Brno [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z www <<http://www.ic-brno.cz/myty-domaciho-nasili>>.
- 2) Zsi-kladno.cz: oficiální stránky Zařízení sociální intervence Kladno [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z www <<http://www.zsi-kladno.cz/index.php?nid=4162&lid=CS&oid=1766306>>.
- 3) Muziprotinasili.cz: Muflí proti násilí na fienách a d tech [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z www z <<http://www.muziprotinasili.cz/o-nasili-na-zenach-a-detech/myty-a-realita/>>.
- 4) Domacinasili.cz: oficiální stránky Domáci násilí [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z www <<http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/identifikace-domaciho-nasili/>>.
- 5) Is.muni.cz: Domáci násilí páchané na muflích [online]. [cit.23.1.2014]. Dostupné z <http://is.muni.cz/th/173945/pedf_m/DIPLOMOVA_PRACE.txt>.
- 6) Bc. Michal Ferda, Domáci násilí páchaná na d tech, diplomová práce, [online]. [cit.21.11.2013]. Dostupné z www <http://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/11421/ferda_2010_dp.pdf?sequence=,1>.
- 7) Survivor.cz: oficiální stránky Domáci násilí [online]. [cit.23.11.2013]. Dostupné z www <<http://www.survivor.cz/nasili-pachane-na-seniorech/>> .
- 8) Bc. Veronika Barová, Domáci násilí z pohledu flák II. Stupn , diplomová práce. [online]. [cit.23.11.2013]. Dostupné z www <http://is.muni.cz/th/173945/pedf_m/DIPLOMOVA_PRACE.txt>.

ostatní:

- 1) ET (elektronické trestní flízení, IS Policie eské republiky)
- 2) Záznamy útvar , 1.OOK ÚO SKPV D ín, 4.OOK ÚO SKPV M P R Brno

